МАССА А МЕХКАШКАРА ПРОЛЕТАРЕШ, ВIАШАГIКХЕТА!

СЕРДАЛО

(«Свет»)

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Советан Министрий Советан орган.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУВЛ 1923 ШЕРА ДЕНЗ

ЕРА 20 МАЙ 1965 шу № 60 (4073).

Мах 2 кеп.

Республика кхашка

ЙОАКХО ЯРГА ХЬЕЖЖА...

Наьсарен района «Экажевски» совхоза Наьсар-Кертерча отделене кхай тIарча стане тхо кхаьчача хана делкъа ха хиннаяр. Тхо укхаза кхаьчача хана механизаторашта тIеххьара указанеш луш воаллар отделене управляющи Хаматханов Мади.

— Каст-каста догIа делхарах, — йоах управляюще, — бIеха баьцаш сиха дегIаяьхкай, цудухьа оаха лаьрхIад кхашка сихха культиваци е а уж дIаяха а. Шекара свекла дIайийнача кхай тIа агрегат юкъеяьккха лелаш я. М. Хаматхановца цхьана хилар тхо шекара свеклан коартолаши дIайийнача кхашка. Дика кьалтIаяьннай культураш. Укх шера дика хьувкъам чубахьаргба механизатораша.

Массанахьа хоалу, Наьсар-Кертерча отделене кхашка балхаш дерий дикагIча агротехнически ханашка коартолаши шекара свеклаи дIае кхийнилга.

— Укх бIаьсти ха-оттамо новкъарло яь яле а, — йоах М. Хаматханова, — КПСС ЦК мартовски Пленума решенеша дегаш айдаьча тха механизатораша хьинаре къахьийгар шоаш тIаийца социалистически декхараш кхоачащдара. Яхьа а баьнна 30-ча апреле йистебаьлар наьсархой 120 гектар шекара свеклаи 250 гектар коартолаши дIайийна.

Цу шин культурал совнагIа дIаюв отделене 380 гектар хьажкIаш. Из культура дIаера кIезиг-дукха тIехьабус механизатораш.

— Техника тоъац тхона, — йоах совхоза кулгалхоша, тхо цига долаш а тIехьа стане болх ца беш латташ чархаш тIара «Беларусь» яха трактор йоллаше а.

Бакъдар аьлча, механизаторий балха йоккха новкъарле ю тракторашта эша запасни оатхалаш ца хиларои совхоза шийремонтни база ца хиларои. Трактора моллагIа оатхал ийшача бIарчча ди даккха дезаш хул механизатор кхай тIа.

— Кхашка лелаш цхьа кIира мара даккханзар совхоза «Летучка», — яхаш леткъаш ба механизатораш. Нагахьа санна механизаторашка бизза болх дIабеха шоай безам бале, ха а ца ехкаш ехача трактора эшача гIулакха оарцагIбовла беза совхоза кулгалхой.

Культураш дIайийна ерригa майда механизированни звеньяшта дIайийкъай отделене. Ерригa а 4 звено я уж. Шин механизированни звенона кулгалдеча Оздоев Бисолтаи Ильясов Аюпеи лелаю сий дола коммунистически къахьегама ударникий сийлен цIи. Ерригача звеноша лаккхара декхараш тIаийцад. Масала, Б. Оздоева дош деннад планах 180 йолча хIара гектара тIара 300 центнер шекара свекла чуя. Иштта планах лаьрхIачул дукхагIа чуяхьаргья хьажкIаши коартолаши. Доккхий декхараш тIаийцад кхыча механизатораша а.

Къаьстта белгалбаха боагIа ялаташ дIаде доладалалехьа а дадувча хана а Джандигов Iусман. Гарокоев Мус-Хьажа, звеньевой Муцольгов Iалауддин, кхыбараш. ХIара дийнахьара норма 120—130 процент кхоачашъю цар, хьабеш бола болх цIена а беш.

Свекла дIайийна ерригa майда хIанзехьа дIайийкъай гектарникашта. Бе боагIIаш бола кхетама болх баьб звеньяштеи гектарникаштеи юкъе. Звенона чувоагIача хIарапена хьалхашка оттадаьд хаьдда декхараш.

Масала, хIара гектарнико шийна къоастаяь участок дIаэца йиш яц, де деза дерригa механизированни балхаш цу тIа чакхдаьхачул тIехьагIа мара. Цу участкана дIахо йодача хана бехктокхаме ва гектарник ше. Нагахьа санна дика гIулакх даьча участкера гектарнико планах йоагIа шекара свекла ца йоаккхе, тIаккха цунгара хьайоаккх разница. Цу гIулакхо лакхбу из культура хьалкхеярах бола хIара механизатора а гектарника а бехктокхам.

Массехк дош ала деза механизаторий бытовой хьалех. Кхай тIара стан аьнна цIи йоаккхаш я горбылех цхьа бахьан вIашагIьелла булг. ДIатеха ардаккхаш сов хийра йолаш кад а яй а кухне дIачу а ца водаш Iургах дIачудала йиш я. Мадарра аьлча, иштта да а ду механизатораша, шоаш геттара сиха болча хана. Массаза хилац механизаторашта дулх юкъе дола кхача.

ДагадагIац укхаза агитатор вена лекци йийша а беседа яь а. Журналаши газеташи наггахьа мара дахьац.

Къаьстта раьза бац механизатораш бIаьстан балхаш дIадоладелча дена цкъа мукъах шоаш болча автолавка ца яйтача Назрановски района.

В. ХУСЕНОВ.

БIАЬСТАН ЮХЬЕРА КУЛЬТУРАШ ДIАЙИЙНА БАЬННАБ

14 май хьатIакхаьчача хана 33.566 гектара тIа бIаьстан юхье ю культураш дIайийна яьннаяр Грозненски района колхозаши совхозаши. Балхаш къаьстта дика вIаштIехьа а даьха, 8 эзар гектара тIа бIаьстан юхьера культураш дIайийна яьннай Грозненски шурий совхоз. Уж дIаювча дика хьокхамаш даьхад механизатораша вежараша СулеймановгIар, Воздиева, Бледнова, Евдокимова, Клименкос, Кагерманова, кхычар. Ялатийнеи силосаи лаьрхIа хьажкIаш дукхагIча даькъе квадратно - гнездовой хьисапе е йийсача боарамагIа тоссача 8 мугI бохийтача сеялкашца дIайийра. Квадраташ массанахьа а Iалаьмате дика хилар.

Болх дика вIаштIехьбаьккха дIайийра хьажкIаш Старо-Юртовски совхоза механизатораша Эльмурзаев Висита, Мутаев Асхьата, Ширяев Анатоле, дукхача кхычар. ХьатIаяьннача хьажкIаша хьахьокх уж дика дIайийна хилар.

668 гектара тIа гидуаргаш геттара дика дIадийра «Новый быт» яхача колхоза механизатораша. Цига гидуаргашта хIанзле хьалхара культиваци яь яьннай.

ХьажкIаш дIаера гIулакх дика вIаштIехьдаьккхад Первицке методах болх беш болча «Ермоловски совхозерча звеньевойша нов. Межидова, Арсамакова, Джанхотова. Нов. Межидова цхьадолча деношка 21 гектар дIаювра, дийнахьа 1,5 норма кхоачашйора нов. Арсамакова.

Массайолча колхозеи совхозеи дикагIча агротехнически ханашка дIайийнай шекара свекла, цхьатарра тIаяьннай ца массанахьа а. ХIанзле а цунна эша гIулакх де доладеннад боахамаш. Эггара хьалха шекара свеклайна культиваци е арабаьлар «Советская Россия» яхача колхоза механизатораш.

Балхаш сихденнад районерча баьца дааpаш леладерий а. ДIаегIа йоалаш латт помидорийи кабуцеи рассада. ТIабаьннача хохаштеи марковканеи гIулакх деш да.

Баьца дааpаш дохка торгови сете дIачутела йолаеннай № 3 йола сомий-баьца даарий совхоз.

ХIанз дIайийнача юртбоахама культурашта гIулакх де болалургболаш ба беррига механизатораш. Ханнахьа из гIулакх дарга хьежжа хьувкъаргья культураш.

Е. ИЗВАРИНА,
Грозненски района юрта боахама производственни управлене керттера агроном.

ХИЙ — КХАШКА

Дика вIаштIехьдаьккхад кхашка хиш дехкилга Наурски района «Россия» яхача колхозе. БIаьсти яьлча дена ялх-ворхI бIаь гектара тIа цкъазза хий диллад укхаза.

Дика пайда эц боахаме «ДДН-45» яхача догIан хьисапе хиш деттача установкех. Цу тайпара йиъ установка я колхозе болх беш.

Гурахьа дийнача ялташта мамогта сихагIа хий тоха гIерташ боахк механизатораш Н. Литвиненко, В. Воробцов, вежарий Ивани Максими КротовгIар.

Цар шоайла йоаржаяьча социалистически яхье хьалха воагIа Литвиненко Николай, норма кхо гектар мара йоацача дийнахьа 5—6 гектара тIа хий тох цо шийустановкаца, дукхагIйолча хана цунга хул хиш декарий дIа-юха тела цIе вымпел. Николайла лоадама тIехьависац Кротов Ивани Воробцов Владимири.

Хица цхьана хIара гектара 50 килограмм йолаш аммиачни селитр а тох механизатораша. «ДДН-45» яхача установка тIа минеральни удобренеш йошаяра бак оттаярах. вIаштIехьдоал из кхоачашде. 140—160 гектара хий техад лакхе белгалбаьхача механизаторех хIаране.

И. ХОЛМОВ.

ОАСАРЦА—КЪОВСАМ

Май беттара малх бIайхагIа ме хьеж, дикагIа дегIайоагIа бIаьстан юхье дIайийна культураш, белггала аьлча, гидуаргаш, Башха дукха лаьтта а дац цу культуро Шелковской района «Красный пахарь» яхача колхозе дIалоацар. Цхьабакъда, гидуаргаш дIайийна кхаш оасарах цIена хилийтара укхаза чIоагIа йоакхо ю. ДIайийна гидуаргий фу тIадалалехьа боаккхаш бола макха баьккхар колхоза механизатораша тIадаьнна оасар дохадар дукха. Цул тIехьагIа массехк ди даьлча кхашка цхьатарра белгалдаьлар тIаьннача гидуаргий баьццара мугIарч, хIаьта мугIарашта юкъе цIаьккха а тIадоладелар оасар.

Цу ханале шоай участка тIа хьажкIаш дIайийна баьлар Воронин Николая хьажкIаш лелаеча звеноцара механизатораш. Квадратно-гнездовой сеялкана меттел культиватор юкъе а яьккха, гидуаргий мугIарашта юкъе обработка е волавелар Воронин Николай. Кхаь балха дийнахьа цо обработка йир 50 гектара, хIаьта цунах дийнахьа 4 норма хул.

Сурта тIа: тIехьатувсача культиватора болх беш йола маьженаш нийсъеш воалл Воронин Николай.

М. Ткаченко сурти тексти.

ЙОККХАЧА КРЕМЛЕВСКИ ДВОРЕЦЕ ТIАЭЦАР

МОСКВА, 18 май. (ТАСС). Тахан Йоккхача Кремлевски двореце Болгаре Халкъа Республика Халкъа собране Президиума Председатела новкъоста Трайков Георге сийна прием йир.

Приеме бар новкъостий А. П. Кириленко, К. Т. Мазуров, А. И. Микоян, Н. В. Подгорный, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, П. Н. Демичев, Б. Н. Пономарев, А. П. Рудаков, кхыбола советски партийни паччахьалкхени деятелаш.

Хьаьшашта юкъе бар СССР-е аккредитованни бола дипломатически представительствашта керте латтараш, советскии кхыча мехкашкареи журналисташ.

Новкъосташа А. И. Микояней Георгий Трайковеи безаме къамьлаш дир. Цар къамьлаш деча хана Георгиевски зал екаеш дуккхаза а тIоараш дийттар, вошал долча болгарски халкъацара советски наьха безами цун чIоагIа сий деш уж хилари хьа а хьокхаш.

(ТАСС).

«СПАРТАК» ЯХАЧА НОХЧ-ГIАЛГIАЙ РЕСПУБЛИКАНСКИ ДОБРОВОЛЬНИ СПОРТИВНИ ОБЩЕСТВАНА НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА СИЙЛЕН ГРАМОТА ЯЛАРА ХЬАКЪЕХЬАРА

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА

УКАЗ

Республике физически культуреи спорти дегIайоалаеш толамаш дахарах Нохч-ГIалгIай Автономни Советски Социалистически Республика Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен Грамота луйла: **«СПАРТАК» ЯХАЧА НОХЧ-ГIАЛГIАЙ РЕСПУБЛИКАНСКИ ДОБРОВОЛЬНИ СПОРТИВНИ ОБЩЕСТВАНА.**

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель И. АЛМАЗОВ.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Н. СЫЩИКОВ.

гор. Грозный, 1965 шера, 19 май.

«СПАРТАК» ЯХАЧА НОХЧ-ГIАЛГIАЙ РЕСПУБЛИКАНСКИ ДОБРОВОЛЬНИ СПОРТИВНИ ОБЩЕСТВА «А» КЛАССЕРЧА МАСТЕРИЙ КОМАНДАЦАРЧА ВОЛЕЙБОЛИСТАШТА НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР-а ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА СИЙЛЕН ГРАМОТА ЯЛАРА ХЬАКЪЕХЬАРА

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА

УКАЗ

«А класса мастерий волейбольни командай Ерригсоюзни яхьаш толамаш дахарах Нохч-ГIалгIай Автономни Советски Социалистически Республика Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен Грамота луйла:

АЛЕКСЕЕВ Александр Григорьевича—«Спартак» яхача Нохч-ГIалгIай Республикански добровольни спортивни общества «А» классерча волейбольни команда члена.

БОГДАНОВ Валерий Владимировича — «Спартак» яхача Нохч-ГIалгIай Республикански добровольни спортивни общества «А» классерча волейбольни команда члена.

ВИКТОРОВ Геннадий Семеновича — «Спартак» яхача Нохч-ГIалгIай Республикански добровольни спортивни общества «А» классерча волейбольни команда члена.

ГРИШИН Анатолий Федоровича—«Спартак» яхача Нохч-ГIалгIай Республикански добровольни спортивни общества «А» классерча волейбольни команда члена.

ИВАНОВ Вячеслав Васильевича — тренера, «Спартак» яхача Нохч-ГIалгIай Республикански добровольни спортивни общества «А» классерча волейбольни команда капитана.

ИВАНОВ Геннадий Васильевича — «Спартак» яхача Нохч-ГIалгIай Республикански добровольни спортивни общества «А» классерча волейбольни команда члена.

ИСМАГИЛОВ Роберт Владимировича—«Спартак» яхача Нохч-ГIалгIай Республикански добровольни спортивни общества «А» классерча волейбольни команда члена.

КАРГИН-УТКИН Николай Михайловича — «Спартак» яхача Нохч-ГIалгIай республикански добровольни спортивни общества «А» классерча волейбольни команда члена.

МАРЧЕНКО Анатолий Дмитриевича — «Спартак» яхача Нохч-ГIалгIай республикански добровольни спортивни общества «А» классерча волейбольни команда члена.

САВЧЕНКО Леонид Степановича — «Спартак» яхача Нохч-ГIалгIай Республикански добровольни спортивни общества «А» классерча волейбольни команда члена.

ТРУШИК Петр Спиридоновича — «Спартак» яхача Нохч-ГIалгIай Республикански добровольни спортивни общества «А» классерча волейбольни команда члена.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель И. АЛМАЗОВ.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Н. СЫЩИКОВ.

гор. Грозный, 1965 шера, 19 май.

НОВКЪОСТА ХО ШИ МИНА—75 ШУ

Вьетнама къахьегамхой Парте Центральни Комитета Председатель а Вьетнама Демократически Республика президент волча Хо Ши Мина 75 шу дизарца лувзаденна КПСС Центральни Комитетои СССР Министрий Советои моаршал луш телеграмма яхьийтай дунен халкъашта юкъерча коммунистически болхлойи болама тIехваьнна воккхача деятелага, турпалерча вьетнамски халкъа тешамерча воIага.

Телеграмма тIа йоах, Вьетнама къахьегамхой Партенеи КПСС-аи юкъера, Вьетнамеи Советски Союзеи халкъашта юкъера вежарий доттагIал дегIакхувлараи чIоагIдараи новкъоста Хо Ши Мина кIаьд ца луш къахьегарах Советски Союза коммунисташа, дерригача советски халкъо чIоагIа лоархIаши сий деши ва из. Новкъост Хо Ши Мин могаш-маьрша хилар, дуккхача шерашка вахар, вьетнамски халкъа ираз бахьан долаш, ДРВ чIоагIъяри тоаяри духьа, вьетнамскии советскии халкъашта юкъера доттагIлени барт-цхьоагIони гIулакхаш дIахо дегIакхувлар духьа беча беркатерча балха тIа кхы а доккхагIа толамаш цо дахар ловш баьккха ловца а ба телеграмма тIа.

Советски Союзе гIолла

ПЛАНАЛ СОВГIА — 250 ТОНН МЕТАЛЛ

НИЖНИЙ ТАГИЛ. Дог гIоздаьнна, гIадваха а волаш салаIа вахар сталевар Гусельников Виктор 18-ча мае бийсанара смена чакхъяьнначул тIехьагIа. ГIад мишта водац! Цои сменщикаша комсомольцаша Бакин Евгеней, Шоломов Юреи, Опокин Борисеи толаме чакхъяьккхар металлурга Ден сийна лаьца хинна хьалхара къахьегама вахта. Деннеи бийсаннеи цар агрегато кхо плавка еннай. ХIаьта из хул планал совгIа 250 тонн.

Нижнетагильски металлургически комбинате дуккхача хана денз эггара тIехьаюсаш яр № 13 йола пишк. Соахка комсомольцаша шоашка дIайийцар из. Агрегата дёш дола гIулакх тIехдаьккха дика тоадир къонача даьша, керда технологически режим юкъейоалайир. ТIаккха, цехе ираз доацаш лоархIаш хинна № 13 йола мартен эггара дикагIа хилар.

Шу хьадоладелча денз планал совгIа 2200 тонн болат лоаладьд Гусельников Викторeи цун доттагIашеи. Шоай шера декхар кхоачашдаь бовлла боахк уж.

ЭЛЕКТРОННИ БИЛЕТНИ КАССИР

ЛЕНИНГРАД. МоллагIча кассе массе тайпа транспорта билеташ доххилга кибернетически балхашта тIадилла дага ба ленинградски инженераш. Кибернетически кассираша ши-кхо секунд мара йоаергьяц транспортни центра расписанена юкъейоагIача бIаь поездах, 60 океански долхачеи хиш тIа гIолла лелача теплоходех, самолетий 80 рейсах, бIаьш йолча автобусий маршрутех моллагIча цхьаннена билет кийчдара.

Укхаза проект оттае йолаяьча билетни «концерна» «директор-распорядитель» хургья электронно-вычислительни машина. Цо шийн «керта» чу лоацаргья поездий, фега, форда тIа, долхача хиш тIа гIолла лелача лайнерий, автобусий кхо миллион моттиг, хIаьта эггара хьалха ийшача минута уж кассашка дIа а кхоачийтаргья.

МЕТАЛЛИ ПЛАСТМАССЕИ

РИГА. Металлаи пластмассаи шин чкъорах латта листовой материал хьаьй Рижски политехнически института химически факультета цхьан лабораторе. Металлопласт болат санна чIоагIа, химически Iоткъам ловш, тIахьежача хоза, пластмассаша мо мара электричество чакх ца йоалийташ я.

Металлана тIа гIолла хадданза синтетически тIоа бохийта способ кийчъяьй латвийски Iилмахоша. Цу гIулакха пайда эц полиэтиленах.

Керда материал атта штамповка юлуш, шийла йоллашехьа а оза йиш йолаш я. Цунах хьае йиш я химически Iоткъамах кхераш йоаца турбаши резервуараши. Металлопласташ дIаяхийта мегаргья цIеной ченаш хозъеча а.

АРМЕНЕ ЛОАМАН СОМИЙ БЕШАМАШ

ЕРЕВАН. Укх шера бIаьстан юхье Армене лоамашка дIаегIай къона сомий бешамаш. ХIанз 20 эзар совгIа гектар — республикерча сомий бешамаш тIайолча дерригача лаьттай нийсса ах хIана яц аьнна яраш — Севански бассейна районе лоаман довкъашка дIанийсъяьй.

Дуккхача шерий практико бакъъяьй ши эзар метр лакхача лоамашка егIача бешамашка сом дикагIа а хIара шера а хул, аьнна моттигерча Iилмахоша яь выводаш.

«Академик Книпович» яха советски Iилман-промыслови кема Атлантика хишка доккхий океанографически тохкама балхаш деш да. Уругвая Iаьдало дехарах цу мехка гонахьарча хишка мел чкъаьрий да хьежаб вай Iилмахой.

Сурта тIа: «Академик Книпович» Монтевидео яхача порте.

Е. Ельшова сурт. ТАСС фотохроника.

ЛЕРХIАРАШ КХОАЧАШДУ

Грозненски вагонни депо цехашта юкъе къаьстта дика къахьегаш я воккхагIвола мастер Колков Дмитрий Андреевич керте латтача пропарочни цеха коллектив. Цехе дIачувоалача шин оагIорахьа хьалтеха доалл: укхаза болх беш я ии. Вансовича, Балыкина кулгалду коммунистически къахьегама сийлен ЦIи лелаю сменаш аьнна йоазув. Ерригаш а цу цехе болх беш пхи смена я. Беседке дIачуваьлча пенах хьалтеха доахк, семилетка тIеххьарча шера план ханал хьалха кхоачашъярах дола хIара смена социалистически декхараш.

Цхьанне тIаийцача декхарашта тара дац цу пхе смена моллагIча кхыча коллективо тIаийца декхараш. ХIаране хьалхашка увттадераш шиий тайпара декхараш да. Масала, нов. Вансович керте латтача смена дош деннад валови продукци арахецара шера план 25-ча декабре кхоачашъе а цистернаш цIенъярга дIабода мах кхо процент лохбе а. Цо торо хулийтаргья паччахьалкхенна ялх бIаь сом ахча кходе. ХIаьта мастера нов. Балыкина кулгалдеча смена хьалхашка оттадаь декхараш иштта да: шера план 28-ча декабре кхоачаш а еш, планал совгIа бархI бIаь цистерн арахеца, царех 70 процент сийрдача продукташта лаьрхIа хургья. Цистернаш цIенъярга дIабода мах лохбарах кходергда пхи бIаь сом. Иштта да кхыча сменаша хьалхашка оттадаь декхараш а.

Шерра социалистически яхь а йоаржаяь, уж декхараш кхоачашдара хьинар кхо ца деш болх беча сменаша доаха къахьегама толамаш дог гIоздоахаш да. Биъ бетта план тIеххкоачашъяьй цеха коллективо. Планах лаьрхIачул совгIа цIенъяь арахийцай ялхайтта эзар цистерн. Чурча резервех бизза пайда а эцаш, цIенъеча цистернашка дIабода мах лохбарах биъ бетта паччахьалкхенна кходаь ахча 23 эзар сом гаргга да.

Къахьегама темпаш кхы а лакхъеш къахьегаш ба цеха болхлой укх бетта. 17 ден заданеш тIеххкоачашъяьй, планал совгIа кийчъяьй массехк эзар цистерн. Валови продукци арахецара пхе бетта план 22—25 мая кхоачашъе лерхI цеха сменаша.

Барт тайнача коллективо болх нийса вIаштIехьа а баьккха хьинар кхо ца деш къахьегарах доахаш да уж лакха хьокхамаш. Цеха коллективо хIара пхе дийнахьа баьча балха итогаш ю, цу юкъа балха тIа нийсденна кхоачамбоацараш дIадахара наькъаш лех, уж сиха дIадоах. ХIаьта хIара смена коллективо баьча балха итогаш ю смена йистеьлча, даьхача хьокхамашка а хьежа кхоана уж кхы совдахара керда декхараш хьалхашка оттаду. Цул совгIа чурча резервех дика пайда эц цеха коллективо. Укх шера цистернаш юлача доалу фаткен нормал дукхагIа кходарах боккха пайда баьб. Хьалха дIаяхача хана обтирка еча материалех цкъа мара пайда эцацар. Болхлоша дукха уйла йир маьха еза йола уж материалаш кIезигагIа йоаергйолаш гIулакх дара. Де гIийртар вIаштIехьдаьлар. Болхлоша еннача предложенех цу материалашта регенераци а еш массехказза пайда эц царех. Цо вIаштIехьдалийтад эзараш сомаш ахча кходе.

Цехера хIара болхло хIана вац аьнна коммунистически къахьегама ударник яха сийлен цIи лелаеш ва. Цу цIеро дIадехар дукхагIа да. Из дика кхоачашду болхлоша. Цистернаш дикагIа цIенъяра боккха къовсам лоаттабу цар Московски ленинградски предприятей болам хьаллаьцачул тIехьагIа дуккха дикагIа хул цIенъяь цистернаш, — йоах воккхагIволча мастера Колхов Дмитре. Масала, дIадахача шера тIеххьарча квартале цу коллективо кийчъяьча цистернех 70 процент мара сийрдача продукташта мегаргйолаш яцар, хIаьта укх шера хьалхарча квартале кийчъяьчарех 99 процент яр сийрдача продукташта мегаргйолаш. Цистернаш иштта дика цIенъе вIаштIехьдоалийт болхлоша кийчъяьча рационализаторски предложенеша. Цар еннача предложенеех цистернаш цIенъеча оттаьй 13 атмосфер низ бола йоккхий центробежни насосаш. Хьалха дIаяхача хана шийлача хица юлар цистернаш. ХIанз цига болабеннаб хьалха цкъа пайда ийцачул тIехьагIа дIадохийташ хиннача дIайхача хих цистернаш шозлагIа пайда эца.

Къахьегама толамаш ди тIехьа совдахара доккха новкъостал ду цехе болх беча дикагIйолча опыта школа. Цига дIа-хьа лу дикагIйола опыт, керда наькъаш техк, балха юкъе нийсденна кхоачамбоацараш дувц, уж кхы ца нийсдалийтара хьаьдда йола мероприятеш кийчъю. Йоккха опыт а йолаш укх шера къаьстта дика къахьегаш ба ии. Гаркоев, Баргоев, Кобзев, Ичаев, Борискин, кхыбараш.

Б. КОСТОЕВ.

ПАРТИЙНИ ВАХАР

КУЛГАЛДЕЧА КАДРАШТА—ИДЕЙНО-ПОЛИТИЧЕСКИ КХЕТАМ

Заводской района парторганизаце критически анализ ю кадращца беча практически балха, дукхагӏа хьадех царгара гӏулакх, уж хьалкхею коммунистически идейноста, принципиальноста, шоашта тӏадилла гӏулакх чӏоагӏа бехктокхаме а хеташ чакхдахара уйланца.

Кадрашкара хьадехаргдола гӏулакх чӏоагӏатӏа тӏагӏортаду кадраш хьахоржачеи уж балхаш тӏа дӏанийсъечеи хана. Парте райком лаьрххӏе оарцагӏйоал хӏара участке балха тӏа кулгалдеча шоай политически кхетамга а практически гӏулакхашка а диллача болх булургболa нах тӏехьабаха а гӏулакх творчески леладе а ховш бола, тешаме дӏахо дегӏабоагӏаргба аьнна хеташ бола болхлой балхаш тӏа ахийтара.

КПСС райкомо чӏоагӏа терко ю нохчийи гӏалгӏайи къамех йола кадраш кхеяра.

Вайнахах вола 500 совгӏа коммунист латт райпарторганизаце партучете. Боахама кулгалдеча балхаш тӏа вахийтав 120 совгӏа саг, 32 саг райсовета депутат ва, МК председателаш болаш — 11 саг.

Царна юкъе дукха ба шоай балхах дика лоархӏабеш а коллективаша дика лоархӏаш а бола нах. Масала, «Грозхимнефтеремстроя» треста № 1 йолча СМУ партбюро секретарь н. Касумов, магистральни газопроводий управлене начальник нов. Ведзижев, Слюдяной фабрика директора заместитель Бузуртанова, ПТК директора заместитель нов. Селимов, «Терек» яхача хьу чакхйоахача объединене парткома секретарь Бузуртанов, дуккха кхыбараш.

Районе кулгалду кадраш идейно-теоретически гӏулакхашта дегӏайоалаяра пайда лургбола средство я марксистско-ленински теори, цун хӏанзара проблемаш Ӏомаяр.

Районерча кулгалдеча болхлоех партийни организацеша шерра пайда эц коллективашта кхетам луча балха. Масала, теоретически семинарий пропагандисталла чӏоагӏваьв 226 саг, консультанталла — 192 саг, кружокий кулгалхой 549 саг ва, коммунистически къахьегамеи хьалха латтача опытеи школай кулгалхо — 235 саг, лектори докладчики—360 саг. Верригаш а 1.562 саг.

Цу тайппара, районе кулгалдеча кадраех идеологически болх лелабеш 5.812 совгӏа саг ва. Царех дукхагӏа бараш коммунисташ а коллективашка общественни балхаца доккха дакъа лоацаш а бола нах ба, коммунистически идеалашта мутӏахьа а коллективе кхетама болх белга шоай сийлахь декхар лоархӏаш а бола.

Советски кулгалхочун цӏи сийлахьа лелаю ГНПЗ керттерча инженера нов. Бондаренко, Н. Г. ТЭЦ-а директора нов. Маймескулова, СМУ-5 директора нов. Асатурова, керттерча универмага директора нов. Майстренко, Госбанка керттерча бухгалтера нов. Лемешевске, № 7 йолча больница керттерча лоро нов. Коротковас, дуккхача кхыча пропагандисташа.

Ди тӏехь дукхагӏа эргайоахаш теаю парте райкомо, юххьанцарча партийни организацеша шоай балха стиль а методаш а, тӏа-тӏа дукхагӏа къахьегамхой юкъеувза яьннай уж производствана доал деча, чӏоагӏбаьб къахьегамхошта юкъе беш бола организационно-партийни массово-политически болх, уж оарцагӏбоах паччахьалкхен планаши тӏаийца социалистически декхараши кхоачашдара. Цу боккхача балха юкъе хьинаре дакъа лоац района кулгалдеча болхлоша а.

3 эзар совгӏа саг агитатораш юкъе а болаш 120 совгӏа агитколлектив я районе болх беш. Агитаторех 800 гаргга саг районе кулгалдеча болхлоех ва, районерча агитаторех 600 совгӏа саг лакхереи чакхъяланза лакхерен, 2000 совгӏа саг юкъереи йизза йоацаш юкъереи образовани йолаш ва. Агитаторалла болх беш ва нохчашха 172 саги гӏалгӏашха 60 саги. 3 эзар агитаторах 2 эзар гаргга коммунисти комсомолеци ва. Предприятешка беча массово-политически агитационни балха юкъе кулгалдеча кадраша лоаца дакъа дикача оагӏорахьара хьахьокхаш дола масал доаладе мегаргда Грозненски крекинг-завода парторганизацех лаьца (парткома секретарь нов. О. И. Дробязко). 100 гаргга агитатор юкъе а волаш агитколлектив я цига, хӏаьта царех ахаш производства командираши специалисташи ба. Уж ба 1/2 йолча установка начальник нов. Овсянников, № 5 йолча установка начальник нов. Бурлаков, № 1 йолчеи № 3 йолчеи цехий лабораторей начальникаш ни. Козловаи Холинаи, участка начальник нов. Рыжков, кхыбараш.

Агитатор ше хиларах тарра, цу заводе боккха болх бу № 1-2 йолча установка начальника Иван Петрович Овсянникова. Ший балха тӏа цо пайда эц тайп-тайпарча формаехи методехи. Цу установка технологашта йицъеннаяц установка балха цикл йӏаьхъярах, йоаго хӏама кхоярах лаьца агитатора яь беседаш. Уйла тӏайохийташ, сакъердаме, ладувгӏараша чӏоагӏа дакъа а лоацаш чакхйоал беседаш.

Беседай тематика юкъе йоккха моттиг дӏалоац доттагӏлеи вӏаши деча новкъосталеи темаша. Цун маӏан да установке болх беш массеxк тайпа къамех бола нах хилар. Цу барт тайнача, кхотаеннача коллективана юкъе оагӏув оагӏоца а болаш къахьегаш ба эрсийи нохчийи, украинцаш а татараш а.

Кулгалдеча кадрашта идейно-политически кхетам балара, дика чакхбоахача массово-политически балха уж юкъеозара боккха болх бу производственно-товарни контора парткомо (парткома секретарь н. Кацевман).

Кулгалдеча кадрашта идейно-политически кхетам балара йизза йоакхо ю «Грозхимнефтеремстроя» треста № 1 йолча СМУ парторганизаце (партбюро секретарь нов. Касумов), «Чечингстройтранса» автотранспортни объединене парторганизаце (парткома секретарь нов. Гаврилов), ЦРМЗ энергоуправлене парторганизаце (секретарь нов. Фоменко), ГНПЗ парторганизаце (парткома секретарь нов. Живолупов), дуккхача кхычар.

Кулгалдеча болхлоша массово-политически агитационни балха юкъе дакъа лацара деша анализ еш, ала доагӏаш да, парте ЦК июньски Пленумо политически балха юкъе шоаш дакъа лоацилга кулгалхошкара дӏадийха хилар, хӏана аьлча боахама дешашка хьежа ца Ӏеш, уж бехктокхаме хила беза коллективай моральни гӏулакхашта хьалхара, кулгалхой морально-политически гӏулакхашка хьежжа мара мах бе йиш яц цар балха.

Денна шоаш беча практически балха тӏа предприятей кулгалхоша оагӏув лувц партийнии профсоюзнии организацешца, хӏаьта из бахьан долаш йиш хул цхьаболча тешаме болх ца беча наьха гӏулакхаш ханнахьа гучадаха.

Парте райкомо даим ший тӏахьожама кӏал лоаттабу районерча кулгалдеча кадрай болх.

Предприятешка, гӏишлошъеча, учрежденешка шерра дӏаяьржай боахамий кулгалхой докладаш партийни болхлойи собранешка, производственни совещанешка ювцара практика.

Кадраш хьахаржара, балхаш тӏа дӏанийсъяра, кхетаяра, дешаш шоашта тӏадиллача гӏулакха хьалхара цар бехктокхам лакхбара дешаш парте райкомий пленумашка, бюрошка, коммунистий собранешка дувца увттаду. Масала, парте райкома бюро дийнар, ВОХР-а 103-ча отряде, Горпищеторге, Горпромторге, Хладокомбинате, СМУ-8, СМУ-9, СМУ-1, СМУ-5, СУ НГ, ТЭЦ-е, кхычахьа «Кадраш хьахаржара, балхаш тӏа дӏанийсъяра, кхетаяра хьакъехьара» дешаш.

Кулгалдеча кадрашта дукхагӏа идейни кхетам балара беш бола берригa болх дифференцированно бу парте райкомо.

Районни партийни организаце кулгалдеча кадрашта идейно-кхетама болх бара даькъе даьча дика мел долча хӏамашта нийсса белгалдаккха деза, кулгалдеча кадрай идейно-политически кхетам лакхбара парте райкомои иштта юххьанцарча партийни организацешеи хӏанз а деррига де дезар деш ца хилар.

Районерча цхьаболча кулгалдеча болхлой общеобразовательни, идейно-теоретически, профессиональни боарам хӏанз а лоха ба, хӏаьта из бахьан долаш цар практически гӏулакхаш вогӏа а лел.

Политически дешара системе парте райкомо вӏаштӏехьдаьккхадац кулгалдеча кадраша дешар хӏаране ше-ше Ӏомаделга кадрай дешара керттера форма хургйолаш дола гӏулакх.

Лекцеш ешара балха хӏанз а кӏезига юкъеувза кулгалду болхлой, къаьстта а Ӏилма-атеистически пропаганда дешашта. «Знание» яхача Общества районни отделене Ӏилман-атеизма секцеца кӏезига ба предприятей кулгалхой, кхыбола кулгалду болхлой.

Доккхийи, цхьабакъда, кхоачашдулургдолаши декхараш латт Заводской района къахьегамхошта хьалхашка 1965-шера — семилетка тӏеххьарча шера.

Шеко яц, Заводской района къахьегамхоша, КПСС ЦК октябрьскии ноябрьски (1964 ш.) мартовски 1965 ш. — Пленумий решенешта жоп а луш, семилетка ханал хьалха чакхъяьккха аьнна тӏаийца декхараш толаме кхоачашдергхилараx а цунца вай мехка коммунизма материально-технически база хьаяра доккхий декхараш кхоачашдара юкъе шоашкара доаттагӏаш дола дакъа лоацаргхилараx а.

Н. ОСИПЕНКО,
КПСС Заводской райкома секретарь.

Заводашка мехкдаьтта дӏаухийта никъ бехкача дика дакъа лоац электросварщика Касумов Висас. Бӏаьш километраш турбаш вӏашагӏхийттай цо. Балха говзал лакха хилар бахьан долаш, бехктокхамегӏа бола болх нов. Касумовга байт.

Ший болх дукха безаш вола электросварщик В. Касумов дика вове Малгӏабикерча мехкдаьттахоштеи гӏишлонхоштеи.

Сурта тӏа: «Малгобекнефта» НПУ гӏишлой-монтажни управлене электросварщик В. Касумов.

Е. Недеря сурт.

ГАЗЕТА КЕРТТЕРА ДЕКХАР

КЕПА ЙОАЗОН ОБЗОР

КПСС ЦК мартовски Пленума решенешца дувзаденна доккхий декхараш латт хӏанз районни газеташта хьалхашка. Царех керттерчарех цаӏ да — Пленума решенеш шерра наха дӏайовзийтар, хӏаьта уж толамца кхоачашъяра берригa къахьегамхой оарцагӏбахар. Юртбоахам дӏахо цӏенхаштта дегӏабоалабара Ӏалаьмате йоккхий торонаш хьайнийлай парте ЦК мартовски Пленумо.

Мишта кхоачашду из Наьсарен района «Ленина никъ» яхача газета коллективо?

Газета оагӏонаш тӏа цкъаза хул района къахьегамхоша мартовски Пленума решенеш кхоачашъеча доахача толамехи дӏахо цар де дезарехи лаьца материалаш.

«КПСС ЦК мартовски Пленума решенеш толамца кхоачашъяра дика оарцагӏъяьнна а бӏаьстан балхаш лакхача агротехнически боараме дӏахьош а я «Октябра 40 шу» яхача совхоза коллектив, — яхаш дувц Б. Арчакова язъяьча «Механизатораш яхье баьннаб» яхача корреспонденце тӏа. — Дика толамаш даьхад шоллагӏча отделеперча механизатораша. Дӏайийнай 200 гектар шекара свекла, 486 гектар гидуаргаш. Бригадашка, звеношка шерра яьржай бӏаьстан балхаш ханал хьалха чакхдахара социалистически яхь. Совхозе дикагӏчарех я кхоалагӏа бригада. Укхаза совхозе эггара хьалха 808 гектар долча лаьтта дӏадийна баьнаб ка бола ялаташ. Хьалха латта бригада хӏанз хьажкӏаш дӏаювш я. Ӏурра денз сарралца кхашка болх беш я Евлоев Бекхана, Зурабов Исропила, Арчаков Дауда агрегаташ. Хӏара денна шишша норма кхоачашъю царех хӏаране. Шоай новкъостел тӏехьабисац цхьоалагӏча отделене болхлой а. Дукха ха я цар 427 гектара тӏа гидуаргаш, 170 гектара тӏа хьажкӏаш дӏайийна. Техниках дика пайда а эцаш, хӏара денна 20—22 гектар хьажкӏаш дӏаюв шоллагӏча бригада механизатораша Парчиев Ӏумара, Манкиев Батыра, Алиханов Джабраила, уж дика бувц совхозе. Уж яхье баьннараш юкъе хьалха латт. Кхы дуккха а масалаш доаладаьд автора механизатораша кхашка деча балхах лаьца, чулоацам дика болаш, ешачоа атта йолаш я из корреспонденци.

Укх тӏеххьарча денощка газета тӏа араяьнна я «Биъ бетта 16,4 тонн дулх тӏакхийттад» яха корреспонденци. Цу тӏа дувц Назрановски совхоза Пхьилекъонгий - Юртарча хьакхий-товарни ферма балхах лаьца. Ферма коллективо даьхача толамех дуккха да цу тӏа, бакъда кӏезига да корреспонденце тӏа мишта даьхад уж толамаш, фу халонаш лайра хьакхарч лелаераша болх эргабоаккхаш аьнна. Цхьаккха масал доаладаьдац автoро производстве хьалха латтача хьакхарч лелаеча Антонина Срипника, Елизавета Шевцовой балха дика методех лаьца. Корреспонденци чакхйоал укх мугӏарашца: «Хӏанз СТФ коллектив ЦК КПСС мартовски Пленума решенеш толамца кхоачашъяра яхье яьннай». Фу де лаьрхӏад коллективо из яхь дӏахьош, фу карагӏдувл царна аьнна хӏама дац цу материала тӏа. Цу тӏара дӏаволавала везар автор.

«Библиотекаша пропаганда ю» яха районни библиотеке хиннача юрта библиотекай болхлой семинара совещанех лаьца отчет я газета тӏа. Из семинар хетаяьяр КПСС ЦК мартовски Пленума решенешта пропаганда яра, цу тӏа белгалдоах юрта библиотекараша де дезараши царна хьалхашка латта декхараши. Бакъда, тӏехьа тӏайоагӏача газета номераш тӏа цхьаь цаӏ материал яц библиотекарий балхах лаьца.

«Хьинар совдаьккха» яхача корреспонденце тӏа Доскиева дувц КПСС ЦК Пленума решенеша Экажевский совхоза болхлой деган мел гӏоздаьхад, фу карагӏдувл царна укх лоархӏамерча денощка, мишта тоабе лерхӏ дӏахо болх. Авторо хьагойт хьалха совхозо лайна халонаш, цар бахьанаш, уж дӏаяхара наькъаш: «Укх шера соахка хинна кхоачамбоацараш хургдац, зехьа йовргьяц цу шерара урокаш. Дӏахо авторо доаладу ший дувцар бакъдеш дола масалаш: 1964-ча шера цхьа центнер коартол кхеярга дӏабаха беза мах 6 соми 80 кепиги бар. Хӏаьта дӏабахар шозза дукхагӏа хилар. Совхоза доккха зе хулар. Укх шера боахам рентабельни хила безаш ба, хӏана аьлча тахан мартовски Пленума решенеш кхоачашъяра шоай низ а хьинар а ца кходеш къахьегаш ба совхоза къахьегамхой». Авторо дукха масалаш доаладаьд корреспонденце тӏа ЦК КПСС Пленуме хьайийлача перспективех мел пайда эцаргба боахамо.

Юртбоахам дӏахо дегӏабоалабара чӏоагӏа лоархӏамера хӏама да экономически болх лерттӏа вӏаштӏехьбаккхар. Нийса даьд редакце «Октябра 40 шу» яхача совхоза экономиста М. Котиева статья кепа теха. Чулоацам дика болаши хоадамболаши де дезараш белгал а доахаш я цун выступлени. «Тахан ферма коллективо де дезарех керттердар да производственни процессашта механизаци яра. Из гӏулакх эсала латт тха фермашка. Совхозо хӏара шера дукха нах къоастабу доаханна гӏулакх де, хӏана аьлча фермаш механизаци яьяц. Укх шера оаха лаьрхӏад фермерча балхашта механизаци е. Цу гӏулакхо йоккха экономически эффект лургья боахама. Доакъар доаханна дӏателаргда ферма чу гӏолла лелача трактора новкъосталца. Цу кердачо къахьегамга дӏадодар кхозза-диазза кӏезигагӏа хулийтаргда. Дӏахо совхоза экономисто белгалдоах боахама экономика айяра де лаьрхӏараш.

Иштта КПСС ЦК мартовски Пленума решенешта пропаганда яра хетаяь я Экажевский совхоза отделене управляющи А. Оздоева «Механизатораш болх беш ба», Госстатистика районни инспектора А. Шамардина «Толамаши кхоачамбоацараши» яха материалаш.

Долчча бесса аьлча, газето КПСС ЦК Пленума решенешта пропаганда эсала ю, цу балха юкъе доккхий кхоачамбоацараш да. Кхыметтел рубрика а яц газета оагӏонаш тӏа Пленума решенешта хетаяь. Дукххача материалаш тӏа дувц къахьегамхоша доахача толамех, цхьабакъда кӏезига юрадоагӏа цар тӏа Пленума решенеи перспективах лаьца. Кӏезига материалаш етт газето производстве хьалха латтачар опытах лаьца. Кепа еттачар тӏа а кӏоарга гучаяккхац опыт. Кӏезига я газета оагӏонаш тӏа юрга боахама специалистий Пленума хетаяь йола материалаш. Района партийни организацеша еш йолча пропагандех лаьца хӏама дац газета оагӏонаш тӏа.

Газет декхарийла да ший оагӏонаш тӏа чулоацам кӏоарга, форма тайп-тайпара йолаш совхозий болхлой, агрономий, зоотехникий, инженерий, партийни организацей, совхозий кулгалхой материалаш кепа етта. Производства хьалха латтарий уйлаех, цар де лаьрхӏачох, царна карагӏдаьнначох дукхагӏа тайп-тайпарча жанраех йола материалаш тела еза. Хоадам болаш дувца деза цар тӏа КПСС ЦК мартовски Пленумо хьайийлача йоккхийча торонехи тахан белгалдаьхача де дезарехи.

НОВАТОРИЙ ТОЛАМАШ

Вай Даьхен промышленносто хӏанз арахецаш йолча оборудоване специалистагара дӏадех из боккъонца техника лелае ховш хилар. Цудухьа Наьсарерча «Электроинструмент» яхача заводе специалисташ хӏара денна шоай технически говзал лакхъеш ба.

Заводе кадраш кийчъяра гӏулакха дикка уйла тӏаухийт, — хӏаьта а оборудованех цхьадола дакъа, хьалха а санна, болх ца беш латташ да. Керттерча дакъа ахавтоматаш я уж. Ӏоттайча денз кара ца ерзалуш, болх ца беш станокаши автоматаши я тха.

Кара а ерзаяь болх беш йола хӏара станок — зӏамига яле а къаьст-къаьстача цехий а ерригача завода а слесарий, наладчикий, механикий, мастерий котало я.

Цу гӏулакха йоккха ка яьннай тӏагӏертта а кхетамца а болх беш болча тха новаторий.

Ши шу даьннад литейно-прессови цехе А 8438 яхача моделах йола йиъ листоштамповочни автомат оттаяь, хӏаьта а царех цаӏ мара болх бе йолаялийтаяц. Цкъа гӏерта ца Ӏеш дуккхаза а уж автоматаш болх бе йолаялийта гӏийртаб цеха специалисташ, цхьабакъда цар мелла дукха низ тӏаахийтабале а хӏанз а тӏехьа болх беш яц уж. Бахьанаш дукха хиннад: е чӏоагӏа низ тӏабахар штампашка лоа ца луш, е тоӏадаь фо кӏезига хилар бахьан долаш прессаш-автоматаш цешоаш дӏайола ца луш хулар. Цехе мел волчо, уж болх бе йолалург хиларга даха дог а ца хиндаь, кулг тесса уж йитачул тӏехьагӏа из гӏулакх карайийцар новатораша. Прессаш-автоматаш нийсъяь вӏаштӏехьъяхара балха керте эттар литейно-прессови цеха слесарь вола Аушев Махьмад. Цунца бар дика гӏончий: прессашта ремонт ю слесарь Хамхоев Ӏисеи оборудоване электроналадчик Халмурзиев Яхьяи. Ӏалаьмате боккха сатем болаш хила везар сахьаташ доахаш автомата юхе вагӏа а геттара лер тӏара яьна электрически схема вӏаштӏехьъяьккха меттайоалае а карагӏдаргдола саг. Аушев Махьмада хьайир лист йола материал дӏатела жолоба, цо ший тайпара пресса плоскаташца дӏатаръялийтар штамп. Из болх беш дукха бахка бийзабале а хӏанз цар вӏаштӏехьа а яьккха болх бе йолаялийтай листоштамповочни пресс-автомат.

Нагахьа санна эггара дукхагӏа овсарле а йолаш болх беча штамповщицас чоалхане йоацача пресса тӏа сменах хьалха электросверлильни машина ротара 10—12 эзар лист хоадаеш хиннаяле, хӏанз прессо-автомато сменах 35—38 эзар лист хоадаю.

Аушев Махьмад — хьинарера рационализатор ва. Литейнопрессови цехе цо хӏаналехьа а юкъейихьай кхоъ рационализаторски предложени. Цу гӏулакхо завода хӏара шерра-шера 2760 сома пайда бу. Шийна дагадехараш а ше шеквувлараш а дувцаш массе а хана цеха технологаца Ӏ. Балаевца, инженераца конструктораца И. А. Тигановца, хьалха литейни цеха начальник а хинна, хӏанз завода диспетчер волча В. Акиловца дагавувл Аушев Махьмад. Хӏанз керда рационализаторски предложени вӏаштӏехьйоаккхаш воалл М. Аушев. Из юкъейихьача торо хургья прессавтомата тӏа цхьатарра ротара а статора а лист хьае. Вешта аьлча, из предложени балха юкъейихьача цо ях штамповщицас бер миссел болх бергба.

Овсарле лакха а йолаш, нийсса хӏамаш хьаю ахавтоматаши автоматаши махулла сихагӏа вӏаштӏехьа а яьха, болх бе йолаялийтар духьа завода новатораша хӏанз деш латтараш дукха хӏамаш да. Цу гӏулакха царна делалца новкъостал ду завода инженерно-технически болхлоша.

Б. ТИМУРЗИЕВ,
«Электроинструмент» яхача завода воккхагӏа вола инженер-технолог.

ХЬАЛХА ЛАТТА УЧАСТОК

Грозненски ремонтно-механически заводе дика къахьегаш я коммунист Калугин Василий Яковлевич керте латтача мехкдаьтта оборудоване ремонт еча участка коллектив. Биъ бетта план 119,3 процент кхоачашъяьй участка болхлоша, планал совгӏа арахийца продукци 41 эзар сома маьха я. Къахьегама овсарле лакхъяра план 113,6 процент кхоачашъяьй цар. Арахецача продукцега дӏабода мах дикка лохбарах биъ бетта паччахьалкхенна кходаь ахча 9 эзар сом да.

Ши-шегӏа хьахулаш дац уж къахьегама толамаш. Керттердар да дукхача къамех болча нахах латта коллектив барт тайна хилари болх нийса вӏаштӏехьбаккхари. Хӏара кӏира баьча балха итогаш ю, тӏадоагӏача кӏира хьдда дола декхараш хьалхашка оттаду. Мастераша, бригадираша тӏахьожам лелабу декхараш мишта кхоачашду хьожаш, ца ховр дӏахьех.

Хьалха латтарий опыт дӏа-юха ялара гӏулакх а дика латт цига. Бизза пайда эц чурча резервех, цхьа минут ха йоаяц пайда ца эцаш. Шоай балха опыт кхычарна дӏалуш дукха къахьег слесараша ни. Галустян Юре, Никитин Юре, токараша Анисимов Николая, Тинченко Юре, Каминский Сергея, кхычар. Царех хӏаране сменах норма 130—140 процент кхоачашъю.

Ер шу доладеннача хьалхарча деношка завода карара кара тела цӏе байракх яккха дош делар коммунистически къахьегама сийлен цӏи лелаеча цу участка коллективо. Цун дош чӏоагӏа да, цо из яьккхар. Укх шера из байракх кхы карара ца ялийта дага да тхо, — йоах участка начальника нов. Калугина.

Российски Федераце 30 миллиард фонда юкъе дика дакъа лоац участка рационализатораша. Укх шера балха юкъейихьай дуккха пайда луш йола итташ рационализаторски предложенеш. Рационализаторашта юкъе дикагӏчарех лоархӏаш ва Мирчев Александр. Цо укх дӏабахача биъ бетта балха юкъейихьай 5 рационализаторски предложени. Насосашта юкъера кхоачамбоацараш дӏадахара цо еннача цхьан предложене баь пайда 323 сом ба. Иштта дика рационализатор ва Р. Бабаев. Цо кийчъяьй 7 рационализаторски предложени, царех 4 балха юкъейихьай. Цар баь пайда 774 сом да.

Мая хьалхарча ах бетта план тӏеххоачашъяьй цо.

М. ЧАХКИЕВ.

ДукхагӀа «Ӏаьржа дошув»

«Старогрознефта» НПУ цхьоалагӏча промысла мехкдаьтта дӏаухийтача цехий коллективаша укх шера дӏабахача биъ бетта планал совгӏа мехкдаьтта чакхдоахача заводашка дӏадахьийтад массеxк эзар тонн «Ӏаьржа дошув». Къаьстта дика къахьегаш я коммунист Атарщиков Михаил керте латта коллектив.

Укх тӏеххьарча хана дикка кӏезигъеннай производственно-товарни конторе дӏаухийтача мехкдаьттаца увш йола новкъарлен хӏамаш. Планах лаьрхӏача бесса хилча мехкдаьттаца увш йола хӏамаш 0,04 процент хила езаш яр, хӏаьта цун боарам 0,02 процентага кхачийтаб. Иштта мехкдаьтта цӏенде вӏаштӏехьдаьннад 93-ча участка трапни установка болхлой массалах мехкдаьтта емкосташка деэмульгатор-дессельван юкъеяхьарах. Уж резервуарашка йохийт духхьала цу гӏулакха лаьрхӏача установка новкъосталца.

Дика къахьегаш ба мехкдаьтта дӏаухийта операторaш Ананченко Константин, Замаляева Зоя, Карпинский Георгий, Бенюк Тимофей, кхыбараш. Ер бутт бовлехьа планах лаьрхӏачул совгӏа массеxк бӏаь тонн кхы тӏа мехкдаьтта дӏадохьийтаргда оаха, — йоах нов. Атарщикова. Цу гӏулакха хьинар кхо ца деш къахьегаш ба мехкдаьттахой.

А. ТИЩЕНКО.

ТРАНСПОРТНИКАШТА КАРАГӀДАЬННАРАШ

Коммунистически хьисапе къа а хьега даха а даха яхача девизах болх беш я Грозненски АТХ-4 коллектив. Нийса вӏаштӏехьбаьккхаб болх, ший ханнахьа ремонт ю автомашинашта. Цо торо хулийт хьохамаш даха, укх шера цхьа бутт дӏабахабац производственни задани тӏеххоачаш ца еш. Масала, укх шера хьалхарча квартале дӏабахьа безаш хинна мухь 10,6 эзар тонн яр. Из план 123,6 процент кхоачашъяьй. Тӏеххоачашъяьй цо биъ бетта план а. Укх бетта а графикал хьалха йоагӏа коллектив.

Хьалхарча квартале автобоахама шофераша резинага дукхагӏа болх байтарах, ремонта дикал лакхьярах, накладни расходаш кӏезигьярах паччахьалкхенна хинна пайда ялх эзар сом да. Цо хьахьокх хӏара шофера ший низ кхо ца беш къахьегаш хилар, коллектива сий бахьан долаш къовсам лоаттабелга.

Хьалхара моттиг яккхара яхь йоаржаьй бригадаша. Цхьанкха замечани йоацаш, авари ца хулийташ бутт чакх а баьккха хьалхара моттиг яьккхача бригадана 75 сом преми лу, хӏаьта шоллагӏчеи кхоалагӏчеи моттигаш яьхача бригадашта 50 соми 25 соми лу. Шерра яьржай шофераашта юкъе социалистически яхь.

Ах шера план ханал хьалха кхоачашъергхилараx дог тийша я коллектив.

Х. ЖАБРАИЛОВ.

ТРОТУАР Е ЕЗАШ Я

Ӏалаьмате хозача мотте улл Шаьла районе чуйоагӏа Автуры яха юрт. Ши эзар гаргга бер деша дагӏаш бархӏшерареи юкъереи школаш я укхаза. Дукхагӏбола дешархой школашта гаьна бах. Уж деша ухаш дола наькъаш Ӏалаьмате унзара да. Къаьстта белгала баккха беза керда хьалъяьча юкъерча школа бераш деша уха никъ. Из ба Грознера Автуре юкъе гӏолла чакхбоалаш Ведана боаш. Дийнахьа эзар машин чакхйоал укхаза, хӏаьта наькъа тӏа цхьаккха знак яц, лампаш яган. Цу наькъа тӏа бер лозадергдац аьнна ала йиш яц. Цудухьа сихха, кхы тӏехьа ца тетташ, наькъа уллув тротуараш е еза. Школа кулгалхоштеи юрта советагеи дулургдолаш да из.

А. ГАПАЕВ.

Хесус Фариа мукъаваргва!

Венесуэле «Сан-Карлос» яхача набахта чувелла воалл Венесуэла коммунистически парте генеральни секретарь новкъост Хесус Фариа. Новкъост Фариа чӏоагӏа могаш а вац, цун гӏулакхаш кхераме а да, аьнна хоам баьб.

Деррригача дунен тӏа шерра яржаш латт Хесус Фариан кхыбола венесуэльски политически лийца боахкараши мукъабахара тӏехьара кампани. Уж мукъабахара тӏехьа лоаттабеча къовсама хьалхарча мугӏарашка ба шоай пролетарски интернационализма декхара тешаме бола Советски Союза къахьегамхой.

Хесус Фариа вахара никъ бувца боаш ба ер. Из саг венесуэльски революционни болама юкъе сий дола фигура я. Венесуэльски къахьегамхой хьашташ бахьан лоаттабеча къовсама боккха никъ баьб Хесус Фариас. Хесус сона вовза 28 шу да. 1910 шера къеча дезала юкъе ваьв из, даьи наьнеи цунга дешийтa горо хиланзар. Дешар цо ховш хилча, болхлой класс мукъаяккхара тӏехьара къовсам лоаттабе йиш йоацилга дика кхета а деш, Хесус Фариа деша а язде а ше Ӏомавеннав. Цу хана из коммунистически парте мугӏарашта юкъе вар. Ткъаьи иттлагӏа шераш долалуш дар из. Цу хана денз дукха шераш дӏададах цо чӏоагӏа дешаш, къахьегаш, къовсам лоаттабеш.

Хӏаьта хӏанз тха тхоай партена керте латта гӏорваьнна вола лидер, боккъонца вола революционер ва. Цунах доахка Ӏалаьмате дика моральни гӏулакхаш харцде йиш йолаш бац кхыметтел цун эггара боккхагӏа бола моастагӏий а.

Дунен культурацара толашагӏа мел дар довзаш вола, чӏоагӏа дийша саг ва Хесус Фариа. Массеxк мотт хов цунна, дика бовз дунен литература классикаш, философена юкъерча тайп-тайпарча лоастамий викалий йоазонаш. Лоаца аьлча, эггара тӏехвола интеллигентни саг ва из. Ӏалаьмате чӏоагӏа хӏама довзара тӏера из хиларах, ший члений знаней боарам лакхбе парте даиман йоакхо еш хиларах хьахиннад из.

Реакци дукхаза а тӏакхувш хиннай Хесус Фариана. 1950 шера Перес Хименеса диктатура йолаш лаьцар из. Халача набахта бархӏ шу лаьккхар цо, цхьабакъда ший тюремщикашта хьалхашка цхьан минута кӏезигал-м йойтанзар. Шакха а халкъацара бувзам хоадабеш хинавац Хесус Фариа. 1951 шера, Фариа набахта воаллача хана, тха парте гучахьа е йиш йоацача хьалашка хиннача конференце Венесуэла Компарте Генеральни секретаралла хержар из. Цу хана денз Венесуэла коммунисти керттера кулгалхо а волаш хьаоагӏа Хесус Фариа. Из доттагӏаша лоархӏаш а царна дукха везаш а саг ва.

Кхыметтел моастагӏаша а лоархӏ из. Иштта вола, кхерам фуб ца ховш майра а халкъа ираз бахьан са кходергдоацаш къовсам лоаттабеш а вола из саг юха а набахта велла чувоал. Ши шу гаргга ха я Бетанкура реакционни клико решеткана тӏехьашка лочкъаваь, хӏанз Ӏаьдало набахта из воаллаву.

Лазарои халонои вохаваьвац Хесус Фариа. Массаза а санна, шеко йоацаш тешаме ва из тха парте идеалашта, ший халкъа гӏулакх дара. Тхо теш Хесус Фариа мукъаваргхиларах.

Венесуэла беррригача революционерий цӏерах, сай мехка беррригача коммунистий цӏерах, Венесуэла Компарте Политбюрос Центральни Комитета цӏерах аз чӏоагӏа баркал оал советски халкъа Хесус Фариа мукъаваккхара тӏехьа лоаттабеча къовсаме тхоашта вежарашха гӏо-новкъостал деш а хьаллоацаш а хиларах. Газеташ тӏа, радио чу гӏолла, митингашка советски наха дӏадех Хесус Фариа мукъавоаккхилга. Венесуэльски халкъо лоаттабу къовсам шоай дулхах-цӏех гӏулакх лерхӏ советски наха. Из бахьан долаш оаха доккха баркал оал царна.

Деррригача мехкашка Хесус Фариа мукъаваккхара тӏехьара къовсам шербалара жоп луш венесуэльски халкъо новкъост Фариа набахтара араваккхара тӏехьара къовсам айбергба. Венесуэльски халкъа Хесус Фариа эш ший мугӏарашка, партена керте, деррригача революционни низашта керте. Из цо дерг а да! Хесус Фариа мукъаваргва!

Эдуардо Гальегос МАНСЕРА,
Венесуэла Компарте ЦК Политбюро член.

(АПН)

ХЬИНАР АЙДАЬ

Семилетка тӀехьарча шера чӀоагӀа хьинар айдаь къахьегаш ба тха районера хьайбаш леладераш. Хьалхарча квартале шура яккхара план 105 процент кхоачашъяьй.

Ерригa шура яккхара бащха-дика толамаш дахьад планал совгӀа 302 центнер шурий яьккхача «Гехинский» совхоза хьайбаш леладераша. «Горец» яхача совхозе соахка цу хана яьккха хинначул 722 центнер дукхагӀа яьккхай шура.

Детта доахан дика кхабари дика леладари бахьан долаш района ерригача совхозашка юкъера лаьрхӀача хӀара кхоабача Ӏаттагара яьккха шура соахка цу хана яьккхачул 54 килограмм дукхагӀа я.

Болх дика вӀаштӀехьбаьккха а барт тайна а къахьегаш я «Гехинский» совхоза шоллагӀча шурий-товарни ферма доярканй скотникийи коллектив. Квартальни план 119 процент кхоачашъяьй цига, дикка тӀехкхоачашъяьй байнача бетта план. Цул тӀехьа юсаш яц цу совхозера Росламбеков Супьяна кулгалду цхьоалагӀча отделене ферма коллектив а.

Шура дукхагӀа яккхаро тха боахамашка йиш хилийтар паччахьалкхенга из йоахкара план а дика тӀехкхоачашъе.

Цхьабакъда, шура дӀахо кхы а дукхагӀа яхар духьа лоаттабу къовсам хӀанз мара бокъонца баржаш латтац. Хьайбаш леладеча хӀара болхлочо ше шийга хаттар де деза: деррига кхоачамаш пайда эцаш дий хӀанз шура дукхагӀа яккхари паччахьалкхенга йоахкари духьа.

Хьайбай боахаме бокъонца долаш долча гӀулакхашта дух тӀа воалача хана белгалдаккха деза, тха района боахамашка шурий хьоанал лакхъяр духьа хӀанз а лерттӀа къовсам лоаттабеш ца хилар. ХӀаьта шура дукхагӀа йоаккхийтаргйолча эгара кертерча кхоачамех цаӀ-м из ма бий.

Ерригача тха районе юкъера лаьрхӀача шурий хьоанал 3,5 процент мара яц, «Красноармейский» яхача совхозе из 3,8 процент йолча метте. Йоаккхача шурий хьонал геттара лоха я Мичурина цӀерахча совхозе. 3,4 процентал лакхагӀа хилац из цига.

Аллха из цхьа гӀулакх бахьан долаш укх шера биъ бетта 100 центнер совгӀа шура ца йоаккхаш йисай совхоз.

ХӀанз укх сахьата лоха я тхо долча шурий товарность а. Ерригача районе юкъера лаьрхӀача 79 процентал лакхагӀа яц из, хӀаьта «Горец» яхача совхозе кхы а лохагӀа я из — 74 процент, планах хила езаш яр 90 процент йолча метте.

ХӀанз тха района хьайбаш леладерий деррига низаш уж кхоачамбоацараш лоацача хана дӀадахара тӀадераадаьд.

Дика аьттув баьннаб тха боахамий паччахьалкхенна дулх дӀадалара план кхоачашъяра. Ах шера паччахьалкхенна дулх дӀадалара план толаме кхоачашъяр духьа къаст-къаьста группаш а еш эшшача боараме доахани хьакхарчи хьакъоастадеш латт дерригача боахамашка. Уж къаьстта а дикагӀа кхоабилга вӀаштӀехьдаьккхад. Цу тайппара, юкъ бетта паччахьалкхенна дулх дӀалуча хана дика тоаденна хургда уж хьайбаш.

Соахкарчул дуккха а дикагӀа лел тханцига доахан, хьакхарч яхкара гӀулакх. Укх шера дӀанхача хана хӀара 100 Ӏаттаи шинарийнеи лоархӀаш даь Ӏаьсий соахка цу ханналца даьрел ялх Ӏаса дукхагӀа да.

Районерча хьайбаш леладераша шоай низаш кходергдац хьайбай боахам тханцига дукха пайда луш дола хьайбай боахама дакъа а даь дӀаоттадара.

А. РЫЖКО,
Урус-Мартана района юрта боахама производственни управлене керттера зоотехник.

ШУРА ДУКХАГӀА ЙОАХ

ЧӀоагӀа сий деш дувц Сунженски района Кирова цӀерахча колхоза шурий-товарни фермерча доярка Темергириева Мажната къахьегама гӀулакх. Хьалхарча кварталe хӀара нхоабача Ӏаттагара 913,6 килограмм шура яьккхай цо. ХӀаьта цунгара яр-м духьашка дахкача доахана группа май йий.

Дукха ха а яц Мажнат ферме балха ена. Цунга дӀаелар доярка Федотовас дийттача доахана группа. Цу цӀена болх беш ца хиннача доярка воча гӀулаккхех дуккхаза а дийцадар Мажната. ВӀалла а терко йоацаш леладаьча цу доахана продуктивность лакхлург ма йий аьнна, цхьаккха а догдоахийла яцар.

Цхьабакъда, хьинар долаши къахьегам дукха безаши йолча Темергириева Мажната ла магацар доахан талхаш латташ хилар. Зехьа довнзар цо хьийга къа. Доахана продуктивность дикка лакхъелар.

Ер шу долалуш духьашха дахкача доахана группа дӀаэца аьлар Мажнатага. Из гӀулакх чӀоагӀа чоалханеи къахьегам дукха эшаши дар, цхьабакъда, халонех кхераяланзар доярка.

ХӀанз духхьашха бахкача 17 Ӏатта гӀулакх деш я Темергириева Мажнат. Юххьанца цхьаккха дича шура яла тигацар цар, кхыметтел юхе а яхийтацар.

СаббарагӀа, хьоасташ леладу Мажната ший группацара доахан, чӀоагӀача распорядка тӀа уж доахача хана.

ХӀанз кхы а дукхагӀа лу шура Темергириева Мажната группацарча доахана. Юкъера лаьрхӀача царех хӀара Ӏатто деннеи бийсаннеи луш йола шура 16 килограмм я.

— Из хӀанз а кӀезига я, — йоах Мажната, — КПСС ЦК мартовски Пленумо кхы а дикагӀа къахьега декхарийла ду тхо.

Р. ЛЯДКО.

ПЛЕНУМА РЕШЕНЕШ—ВАХАРЕ

КХЕТАМЦА КУЛГАЛ ДЕШ ХИЛЧА...

Дукха ха йоацаш Шаьла районерча «Автуринский» яхача совхоза партийни организаце совхозе тӀехьаьоалагӀча отделенена керте оттавир коммунист Адисов СаӀид.

Балха стаж йоккха йолаш, агрономе дешар дийша, лаьттанцарча балхашца вувзавенна волча цо дика кхетадора тӀехьабиса боахам хьалхабаккха шийна мел хала хургда. Ӏальмате во лелар цу хана отделенера гӀулакхаш. Соахка доккхий зенаш а хулаш чакхдаьккхар боахама шу совхозе, цхьабакъда, зений дукхалга диллача массаза а хьалхара моттиг лоацар цхьоалагӀча отделене. Боахама гӀулакхаш совхозе сов во лелаш хилар бахьан долаш механизатораши шоашта дагадеххача хана балхара дӀа а баьле, миччахьа кхычахьа балха ухар. Механизаторашта кхашка ду балхаш царна е материальни а, е моральни а кхоачашбеш дицар, бизза боагӀа мах лацар царех.

КПСС ЦК мартовски Пленума материалашкара корадир механизатораша шоаш сатувсаш хинна хӀамаш. Хьувкъамаш мичча бесса хиннадар аьнна сагота боацаш бац механизатораш хӀанз, шой деррига хьинар тӀадахийтад цар дӀайийна хӀамаш хьувкъаяра.

ДӀахьажал шо, рентабельность я шоана хӀанз совхоза боахама гӀулакхий мах беча хана эгара чӀоагӀагӀа теркам тӀабахийтар. Из геттара нийса да. Тоъаргда вай паччахьалкхенна гидахкар. ДӀадодар дукха а доацаш, тар ма лу кӀезигагӀа ахчеи къахьегами гӀоргдолаш кхоачашъе еза производственни план, — чуийна дувц СаӀида. — Кхы цхьаьккха а да. Парте Центральни Комитето юрта боахама Министерстванеи кхыча органаштеи тӀадиллад совхозаш хозрасчета тӀа яхара предложенеш кийчъелга. Со дог тийша ва, боахама пайда беннача болхлошта материальни поощрени ергйола гӀулакх лерттӀа чакх доахарг хилара. Сона-м бакъахьа хитар отделенеш а, фермаш а, бригадаш а хозрасчета тӀа йоахаре. ХӀаранега, зӀамига мара воацача кулгалхочунга, кхыметтел мутӀарерча болхлочунга а кепига хам байтар, паччахьалкхен материалаши ахчеи кходайтар духьа поощрени яла еза пайда баьккхача наха, отделенешта, бригадашта, кхыча отделенейи ерригача совхозеи балха результаташка ца а хьежаш.

Нахаца даганала лаьрхӀар коммуниста Адисова. Беррига механизатораш, балхара дӀанхараш а тӀехьа, гул а баь, царца дег тӀара къамаьл доладир. Цо дийцар, нагахьа санна беррига а цхьаттарра оарцагӀбаьлча коллективана фу дулургда, гаргарча ханара планаши декхараши кхоачашдара фу де деза.

Коммунистаца къамаьл даьчул тӀехьагӀа отделе балха юхабаьккхар механизатораш Алисултанов, Джапаралиев, Цукаев, дукха кхыбараш.

БӀастан юхьера культураш горох, кен, люцерна лоацача ханашка, агротехника бокъонаш кхоачаш а еш дӀайийра укхаза. ХӀара гектара тӀа 4—5 центнер минеральни удобренеш тайсача кхашка иштта дика а ший ханнахьа а дӀайийра шекара свекла. ХӀара гектара тӀара 500 центнер мерзача овлай гулъе лаьрхӀад свекла лелаеча А. Азизови А. Махаджиевеи звеноша.

ХьажкӀаш хьувкъаяра чӀоагӀа оарцагӀбаьннаб С. Идрисова кулгалдеча механизированни звеноцара хьажкӀаш лелаераш. Ялатийна лаьрхӀа 160 гектара тӀа дӀайийнай цар хьажкӀаш, 85 гектар долча-кхай тӀара 65 центнер фуалъяьхача хьажкӀий чуялаьрхӀад механизатораша. ХьажкӀаш дӀайийна а хьувкъама тешшаме лард елла а баьннаб уж. ХьажкӀаш дӀаювча хана дикача балхаца белгалбаьлар звено членаш А. Саидхаджиев, И. Шахбулатов, Х. Махматхаджиев, кхыбараш. Цар болх тӀехдика а беш, шоай сменни нормаш 145—150 процент кхоачашъйора.

Отделене кулгалхочои юххьанцарча партийни оргранизацеи шоай балха тӀа хьалхарча плане оттадаьд наьха, ахархой культурно - бытовой хьаштий йоакхо елга. Ерригача бригадашта цӀе уголокаш а йолаш вагончикаши кхашкара станаши кийчъяьй. Шоаш балха болчча моттиге хул механизаторашта дӀайха завтракаши обедаши. Хьалха латтача бригадашта а, хӀаьта иштта дикагӀа йолча агрегаташта а карара кара тела ЦӀе вымпелаш хьежаю.

Кхашкарча балхаша сихбаьб ахархой. Дукха ха яц свекла дӀаювш лаьтта, хӀаьта хӀанз цхьатарра тӀа а яьнна баьццара кӀувс санна латт из. Массанахьа а свеклана еш шаровка я, лазар хургдоацаш молхаш техай, хӀаьта хӀанз хьалтӀаьнна свекла нийлхъеш ба свекла кхeераш.

Ахархой дог хьоасташ еррига аре баьццаръяь латт гурахьа дийна кӀа, дукха ха я цунна макхаш даьха даьнна. 900 гектара тӀа дӀадийнад из отделене.

— КӀа дика тӀадаларга а цхьан квадратни метр тӀара хаьлгаш биззача боараме хиларга а хьежача, тхога тешшаме ала йиш я хӀара гектара тӀара 25 центнер цӀенача кӀи йоаккхаргхилар, — йоах Адисова СаӀида.

Отделенерча доккха доацача цӀен саьи чу цӀагӀа дӀачу мел ваьннaчун бӀарг тӀа а отташ, латт совхоза дирекцеи партийни организацеи карара кара тела ЦӀе байракх. Совхоза цхьоалагӀча отделенена хьожаяьй из бӀаьстан юхье эгара хьалха юв культураш дика дӀайийна яхарах. Совхозерча цхьаболча наха юххьанца оалар: «Байракх цхьоалагӀча отделенена дӀа-м ялийта, цхьабакъда, дукха-м хургьяц цунга из, могаргдац цун коллективана из дукха йӀаьха лелае».

Цхьатарра балхаш деш я отделене коллектив кхашка а комсий бешамашка а, бригадашка а.

Къахьегамца коммунистически гӀулакх хургдолча, шоай общественни декхар кхетадергдолча, шоашта тӀадилла гӀулакх бекхтовхаме а хеташ кхоачашдергдолча уйланца наха кхетам а луш, коммуниста нов. Адисова йоакхо ю шоай къахьегамхой производственни бытовни хьалаш тоадара.

М. АЛБОГАЧИЕВ,
тха собкорр.

ШЕФИЙ НОВКЪОСТАЛ

Ножай-Юрта района Калинина цӀерахча колхоза шефски новкъостал деш я Грозненски Ремстройуправлене коллектив.

Укх тӀеххьарча хана доккха шефски новкъостал даьд коллективо колхоза. КӀа чулаттача, кхыча помещенешта 13 кора санагӀа, кхоъ наӀара санагӀа, шиъ коа ниӀ, гойтара агитацена лаьрхӀа 10 металлически щит, витрина, пен газета лаьрхӀа дола доска даьд колхоза управлене болхлоша.

Управлене коллективо даьча новкъостала чӀоагӀа раьза а болаш царна баркал яхаш ба колхохой. ДӀахо йодача хана кхы чӀоагӀа новкъостал де дош деннад болхлоша. Каст-каста колхозе ухаргья агитбригада. Кхашкарча бригадашта лекцеш ешаргья, политически, Ӏилман-технически атеистически темаех лаьца беседаш ергья.

Ремстройуправлене коллектива дика гӀулакх хьал а лаьца Сунженски района, «ЦӀе Октябрь» яхача колхоза шефски новкъостал дергда Водоканалтреста коллективо, хӀаьта трамвайни управлене коллектив шефски новкъостал деш я Шелковской района Менжински цӀерахча колхоза.

Б. НОВОСЕЛЬСКИЙ,
Коммунальни боахама профсоюза групкома председатель.

КУЙБЫШЕВ. Советски Союзерча а доазол арахьарча а 200 совгӀа предприяте йийхай автотракторни электрооборудоване заводагара хьалхагӀе а полосаш а ца йоахаш металлически листах деталаш хьаеш йолча установка чертежаш. Изобретене автор — Яблоков Владислав Александрович, завода механизаце отдела конструкторски бюро начальник. Установка торо хилийтай процессашта автоматизаци ен 15 процент металл кходен. В. А. Яблокова шолагӀйолча изобретене (магнето трансформатора шозлагӀа обмотка ю ахавтомат лакха къахьегама овсарле йолча йиъ установча лур миссел пайда лу цо) торо хилийтай кхычахьа балха гӀоргволаш 60 саг балхах мукъавакха. Ийс изобретенел совгӀа Владислав Александровича еннай 61 рационализаторски предложени, хӀаьта цун коллегаша конструкторски бюро начальника А. И. Алексеева, технически тӀахьожама бюро начальника Ф. И. Сальникова кийчъяьраш 76-и 73-и я. Уж деррига кердадараш завода балха юкъе дахьарах шера паччахьалкхенна хула пайда ах миллион сом да.

Сурта тӀа: (аьрдехьара аьттехьа) РСФСР заслуженни изобретатель В. А. Яблоков, РСФСР заслуженни рационализатораш А. И. Алексеев, Ф. И. Сальников.

А. Брянова сурт.
ТАСС фотохроника.

КЪАХЬЕГАМЦА ДАЬККХА СИЙ

Иван Михайлович Пархомин сона эгара хьалха бӀаргавайра Сунженски района «Победа» яхача колхоза коа. Цхьабакъда, цу хана сона хацар ерригача колхозо доккхал деш вола хьалха латта шофер из вий.

ВӀалла дага а доацаш бӀаргавайра сона из шозлагӀа.

Колхоза председатела Василий Ильич Емельянова кабинете вагӀар юххьанцарча партийни организаце секретарь Михайлеваи массехк активисти. Низткъа марах ца къоасталуш кӀура дохк доаллар цӀагӀа. Сона цхьан сага чӀоагӀа тара хетача ший новкъоста деча къамаьлата лаьрххӀа ладувгӀаш вагӀар колхоза председатель.

Дукха ха ялалехьа доллача хӀаманна дух тӀа ваьлар со. Цхьан жа Ӏуй бригаде сиха дӀакхоачаяла яргӀоацаш яр молхаши продукташи. Атта никъ бацар бахьа безаш хиннар. Гобаькка хотта бар. Хьисап долаши ший машин тӀех дика йовзаши хила везар из лоаллар. Иштта вола шофер коравир. Из хиннавар сона нийсса дехьа вагӀа са къаьнара хьаша Иван Михайлович Пархомин. Цун вахара истори бокъонца дайзача тамашийна биографи йолаш саг ва Иван Михайлович. Вувцара кепехьа турпал ва из. Цунах турпал аьлча со гӀалат воалаш дац. Сийлахь-боккха Дай-мехка тӀом лаьттача шерашка «Сийле» яха ордени «Майралла» яха медали йолаш волча цунах иштта цӀи яккха мегаргья.

Десантник-парашютист хинна из, 1944 шера автомашина тӀа болх бе воалу. Ший машинаца итташ эзараш километраш никъ бу Иван Михайловича малхбузехьарча лаьтташка гӀолла тӀема бирсача шерашка Польша, Венгри, Чехословаки мукъайоаккхаш. Дуккхаза а контузи хинна, човнаш яьва из. Кхоачаш човнаш йийрзай а алалехьа юха а фронте водар Иван.

ТӀем тӀа дика гӀулакх дарах дуккхаза а хоастора грамоташ тийннай цунна, хӀаьта цун сурт эскарерча «Сийлен Доска» тӀа даьллад.

ТӀем тӀа тӀеххьара залпаш йийнна яьлар. ТӀем тӀа лаьттараш шоай маьршача беркатерча къахьегам тӀа... юха ухар. ЩӀавера Иван а. Юха а машин лехкаш ва из. Цхьабакъда, хӀанз цо дӀаувзараш снарядаши човнаш яь салтийи а боацаш, хьайбай фермашта эша доакъараш да, дошо бос лепа кӀа да, каст-каста цун машина тӀара хьахоз сакъердалуши гӀадбахаи болча колхоза дояркаша доаха илли.

Дика болх барах колхоза правлене дуккхаза а маьхера совгӀаташ тийннад Иван Михайловича. «Сийлен доска» тӀа доалл цун сурт. ТӀехдика технически гӀулакх дар бахьан долаш цкъа капитальни ремонт мара ца еш 185 эзар километр совгӀа никъ баьб цун машино, хӀаьта планах шозза ремонт е йоагӀар. Цунах колхоза кходаьд 500—600 сом ахча. Кходаьча цу ахчанцара 150 сом преми яла лаьрхӀад нов. Пархомина. ХӀаьта Германи эша а яь яьккхача Сийлахь-йоккхача Коталон 20 шу дизар деддеча дийнахьа— 9 мае ший цӀи тӀа а язъяь сахьати хоастора грамотеи елар Иван Михайловича.

Иштта вахаш а болх беш а хьавоагӀа Пархомин Иван. ТӀема шерашка санна массазза а эгара халагӀча участке ва из болх беча хана а.

В. МАРЗИЕВ,
тха собкорр.

СПЕЦИАЛИСТА ХЬЕХАМ

ХЬАЛХА ЙОЛЛА СИЛОС— ДИКА ДОАКЪАР

Деттача доахана шура ахкан юкъагӀа дукхагӀа хилийтара йола лоархӀамера резерв я хьалха йолла силос кхоачам хиллал дукха кийчъяр. Укх гаргарча хана доладала деза из дӀайолла. Хьалха йолла силос ший ханнахьа дӀайоллаш долча боахамаша кӀезит ца йолийташ дукхха а шура йоах моша доакхараш къаьстта кӀезиглуча ахкан хьалацкна.

Масала дӀадахача шера Гудермесски совхозе гурахьа дӀайийнача культурехи эрий тӀаювлача баьцехи май бетта дӀаеллача хьалха йоллача силосах пайда эцар бахьан долаш, юккъера лаьрхӀача, хӀара Ӏаттагара 70 килограмм дукхагӀа яьккхаяр шура колхозага кхоачам боллаш хьалха йолла силос ца хиннача дӀаяхача шера цу юкъагӀа яьккхачул.

Белгалдаккха дезаш да май бетта дӀаелла хьалха йолла силос юкъерча боараме 40 ди гаргга ха яьлча кхаьче а юае мегаргйолаш кийчъеле а йоалаш хилар. Иштта гӀуланкаца, цунах пайда ийбара йола юкъ хьаотт боахама къаьстта а чӀоагӀагӀа мощен сийнен доакъар эшача хана.

Хьалха йолла силос йолл керттерча даьнъе гурахьа дӀаювча ялатий-кхей культурех, къаьстта а гурахьа дувча рожах, виках, дӀайийна Ӏа доахача горохах, гурахьа бувча мукхах. Хьалха йолла силос дӀайоллара пайда ийбе йиш я, царел совгӀа, эрий тӀаювлача баьцех а.

Белгалде тоам болаш да массехк шу хьалха республика лоамашта гаргарча районашка дукха хӀама ца эшшаш еррига а эшаш йола силос эрий тӀаювлача баьций чотах дӀаехкаш хинна хилар. Царех йолла силос зиза деча ханна, вешта аьлча, лоамашта гаргарча районашка 20 майгара дениз 15 июнь тӀакхаччалца йолча юкъагӀа йоллар дикагӀа да.

Баьцах силос йолла еза аьла хьекхача из йоакъае хала йолча вегетаце юкхьанцарча ханашка. Цу тӀа а цунах хул дукха протеини каратини а йоаллаш, цхьабакъда клетчатка кӀезига а йоаллаш дола геттара найдане белково-витаминни доакар.

Шаьрача аренашка ядача районашка хьалха йолла силос йолла мегаргья тӀабаьнанча ховхача эрзах а (цунна ка баккхалехьа). Сангар чу боллалехьа хьалхагӀа дика тийда каг яккха еза эрзах. Ховхача эрзах еллача силоса цхьан центнерах йоалл 13 доакъара единицен дегӀах дӀакхасташ йолча белона 600 граммаи.

Хьалха йолла силос йоллара маӀан сенах латт аьлча, из латт, атта силос ца хулаш йолча кхейи цхьайолча ялатийи культурех пайда а нийбеш, дика силос хилийтарах лаьтта ца Ӏеш, белокий, витаминий, минеральни веществай хьакъехьа дукхагӀча маьхера силос хилийтарах а. Цу тайпара йолла силос дикка боккхача лоархӀаме я хьайоалаш йолча хьайбай продукце единицага дода доакъар кӀезигагӀа хилийтара. Из гӀулакх кхоачашдара духьа Нохч-ГӀалгӀайчен колхозашкеи совхозашкеи ма хулла дукхагӀа ехка еза тайп-тайпарара культураш вӀашагӀа а эеш ехкаш йола силос.

Укх тӀеххьарча шерашка вай республике шерра даьржад гурахьа ювш йола хьалхахьокха ялатийи кхейн культураш дӀаювлга. Цу тайпара культураш дӀайийна лаьтташ 35 эзар гектар гаргга да хӀанз.

Хьалха хьокха культураш дӀаювлга шерра юртбоахама производствана юкъекхахьаро дикка холуш дола пайдаш тел. Вай республика колхозашеи совхозашеи доакъараш кийчдара йолча цу йоккхача резервах пайда эцаро 1964 шера хьайбай доакъарий база дикка тоае тардалийтар хьоахадича а ба нхоачам.

Силоса дӀадолла моша доакъар дехка деза юкъ-юкъе чах яьккхача кага тӀоа (10—15 сантиметр) а ухийташ. Цунах, мошача доакъарцара сов йола сок шийна чу а эзе, силос еча бедала дикал тоалийтар хинна ца Ӏеш шийх а безаме хьаж йоагӀен хьайбаша дика дуэн доакъар хул цунах. Терхалданза даргдац, юкъе бохийташ чах яьккхача кага тӀоа кхы сомагӀа хилча цунна кхоачам хиллал баьца сок чуюаш ца хилар а цунна вар тасса йиш йолаш хилар а.

Силос еча баьцах йоалла тӀоадал лерттӀа лоархӀ из 65—70 процент хилча. ТӀаккха эгара дикагӀа чакхдоал цун шури-кислота ло кийчбалар. Цудухьа силос еча бедала тӀоадалга хьежка цун дозалах 20—25 процент хиллал чах яьккха каг етта еза цунах.

Хьалха йолла силос дика хилийтара динза даргдоацар да ма хулла айхагӀа тоӀаеши сихеи из дӀайоллилга Сангар чехкеи дика тоӀаеши хьалйиза а яьккха, цунна тӀехнахьа тӀаьда буц-хӀама йиллача цу чура доакъар дӀоах а лац, телхе хӀама дӀа ца къасташи дегӀага дӀанхаста хӀамаш лоадама ца йовши силос хьа а хул. Дика тийса тоӀайича силос еча баьца чу долаш хула фо ара а доал, из бахьан долаш йохка ца луш а юс из.

Цхьаккха дича а мегаргдац каг яккханза дола ча тохеи сангар чу къаьст-къаьста кучкаш хургйолаш из чукхувсеи. Из дича чанна юкъе дусаш долча фево силос толхае тарлургда. Еррига силос еш йола буц-кхыяр а чах яьккха каг а сангар чу цхьан боаррамагӀа дӀанийсъяьи дика тийса айхха вӀашкатоӀаяьи хила еза.

Хьакхаь моша доакъар хьем боацаш сиха санагар чу долла деза, хӀана аьлча нагахьа санна Ӏодоасса а даь вӀашкадилла уллаш цо цхьа бийса йоаккхе а из чехка ше-шегӀа дӀоахлургда, хӀаьта цо ший аргӀанна йоаяь дӀайоахаргья доакъарах йоахна эгара маьхера дегӀага дӀанхасташ йола хӀамаш, эгара хьалхагӀа протеин а йоаккхаш.

Хьалха йолла силос сангарашка ехкар могадеш да, хӀаьта а моша доакъар йоккхийча площадаш тӀара чуэцаш хилча аргӀаш е гувнаш даь йотта а йотташ йолла а мегаргья из, хӀара гувнага-аргӀага 500—600 тоннал кӀезигагӀа доацаш моша доакъар а дохийташ.

Республикерча цхьадолча боахамаша дахача шера моша долаш хьекхача гурахьа дувча рожах тух а детташ еллаяр силос. Иштта, масала, Грозненски районерча «Россия», «Червленски» яхача колхозашка моша долаш хьекхача гурахьа дувча рожа хӀара тоннах туха кхоккха килограмм йийтаяр, хӀаьта из силос лерттӀа кислотность йолаш а геттара дика а хилар, хьайбаша дика юаш а яр.

Эрий тӀаювлаш йола баьцаш йоккъаеннеи доакъарий конвейера кхыйола культураш хинна ялензеи йолча ахкан юкъагӀа деттача доахана тела шура дукхагӀа хилийтара духьа республикерча колхозашеи совхозашеи цӀенхоштта уйла тӀаяхийта еза хьалха йолла силос йоллара.

Хьалха йолла силос йолла еза ха гарга кхоачаш латт. ХӀанззехьа а йоахко йинза яргъяц республикерча ерригача колхозашеи совхозашеи цу доакъара йоккхача резервах эгара бакъахьарча тайпара пайда эцилга Ӏалашдара. Хьалха йолла силос кийчъяра нийса технологи массанахьа а лелаянза яргъяц, хӀана аьлча тӀаккха мара Ӏалашдулургдац из дика доакъар хулийтилга.

Хьалха йолла силос — республика доакъарий база дикагӀа хулийташ тоаяреи хьайбай продукташ дӀахо а дукхагӀа яхареи гӀулакха йола лоархӀамера резерв я.

А. АХМЕДОВ,
юртбоахама Ӏилмай кандидат.

«СИГАЛА БЕССАРЧА МАСКАЙ» ӀАЬРЖА ГӀУЛАКХАШ

Тезача хин Ӏам дирлургбий нагахьа санна цу чу тӀоара тух тессача яха къаьнара философски дош, уйла а яь хӀама хоададеш оамал йоацача Пентагона къоастадир. ХӀанз денз, формальни логика законаш довзарий кертошка уйла яйташ хиннача цу деша доагӀаш дола жоп деннарг лархӀа деза. ХӀаьта а Доминикански Республикерча США морской пехота кӀайча каскашта юкъе гуш доацаш дӀайинача ОАГ-а «сигала бессарча каскаша» деррига эскарах межамерикански тӀема низий цӀи-м тулларгья.

Доминикански Республикана духьалара интервенци ше йолаяьча юххье денз ший оккупационни эскараш ОАГ-а зонтика кӀал лаца, доминикански халкъа духьаларча экзакуцешта юкъе латиноамерикански паччахьалкхенаша лоаца дакъа символически даь а де гӀийртай США. Пентагона решенеша яхачох май хьалхарча денощка Доминикански Республике вар США эскара юкъе гӀулакх деш вола ткъаьи итт эзар совгӀа саг, хӀаьта эскар кхы хьатӀахкувлаш а дар.

ОАГ-ас «вӀашагӀъэдаь низаш» хьадарах йола резолюци чӀоагӀ ма йинге, эгара хьалха цу гӀулакха оарцагӀъьлар Никарагуа правительство. Американски агрессена духьал чӀоагӀа къовсам лоаттабаьча сийлахь - воккхача патриота Сандино кховзткъеи итт шу дизар дезде кийчлуча халкъа мехка правительство я из. «Парагвайски эскара контингент кийча я» аьнна Парагвая кхыча мехкашцарча гӀулакхий министра Рауль Сарена рапорт а кхаьчар цунна тӀеххьа. «Добровольцех» цхьане а аланзар ший эскар мел дукха да, из дош массаза хьоаду, оаха лоацаш дола дакъа къаьстта символически лерхӀаш да, оалар цар. Бакъда, Колумбийе ший эскара министрага гӀолла хьахайтар «эскара лоадам боацаш дола низаш е цхьа эсминец», Доминикански Республике дойтаргда, оаха, аьнна. ХӀаьта Коста-Рика правительства хабар дайтар итт е, дукхагӀа вайтача а, шийта саг мара вайтаргвац, аьнна.

Цхьабакъда, лакхехьа хьоадьча а кхыдолча а мехкаша США морской пехото леладеча карательни гӀулакхашта юкъе лоаца дакъа мелла символически дале а, интервенцена цар дакъа лоацилга-м бакъда. Кхыча халкъа лоӀам тоӀабарах бола моральни, моральни хинна ца Ӏеш кхыболла а бехктокхам гебагӀий дукхалца биста йиш яц. Цу тӀа гӀолла ца лоархӀаш дита йиш яц «межамерикански тӀема низаш» хьадеча юкъе вӀалла дакъа лаца ца тигача Мексика, Чиле, Уругвая правительстваша даь кхетаме гӀулакх. Цу гӀулакха нийсса духьаларча уйланна тӀехьа латтача мехкий эскара кулгалхошта а ца гуш диса йиш яц Доминикански Республикана духьаларча интервенцех бола бехктокхам США морской пехотаца бекъара перспектива чӀоагӀа зуламе хургхилар. «Жорнал до Бразил» яхача газето язду бразильски эскара юкъе деэткъа процент болча эпсарашта «дикагӀа хетар» ОАГ эскара юкъе дакъа лацарах дола приказ децаре.

«ВӀашагӀъэдаьча низий» фигови листока магац Доминикански Республикана духьалара эхь дола интервенци, эгара хьалха Латински Американа хьалхашка а хьош, дунен общественноста къайлаяхьара духьа США-на ОАГ-а байракх эшаш хилах дола бакъдар.

«ФуннагӀа даь а де лерхӀар кхоачашдар» яхача йовзаш йолча афоризмаца кийч а енна, ОАГ-а лоархӀам бизза дӀабаккхарах тоъам баь Ӏеш яц паччахьалкхен департамент. Цу тайпара ший хьаштдар деш йола моттиг хӀанз атта нийслургьяц. Межамерикански тӀема низаш хьадарах йола решени США-а чакхъяькхар ца тоъа Доминикански Республикагарча «делегато - призрако» енна голос бахьан долаш. Кхерамзлен Совете Эдлай Стивенсона Доминикански Республике оккупационни дар доацар кхыдола Ӏаьдал дац, аьннадале а, США-с йоацача доминикански правительства йоаца полномочеш законах яь дӀаоттаьяй. ОАГ-а консультативни сессе Вашингтоне вена доминикански правительства викал Антонио Росарио массаннахьа зехьа наӀарга уттар американски эскараш шоай мехкара арадоахилга хьадехаш, ший бокъо дӀа а хьувкхаш. Сессе генеральни секретара, США гражданина Сандроса къайлайихьар полномочни доминикански викалга официальни аккредитацеца йола телеграмма. Цу тайпара харцлереи тийшача балхеи кӀийлен тӀа хьаеш яр ОАГ-а «сигала бессарча каскай» корпус.

Латински Америка мехкий шерраьча общественносто нийса йоах, ОАГ-а сессе решени йоацача «коммунистически кхерамах», хьалхехьа а лоравалара бахьанийца халкъа духьалара режимаш герза низаца уттае Вашингтонагеи моттигерча «гориллашкеи» йиш хулийта шийца нийсде кхы доаца хӀама да. Цкъадале, США хӀанзе а болх беш я Доминикански Республикана оттаяь йилла ха йоацаш оккупаци хилийтара, шозлагӀа - дале, къамаш - мукъадахара боламий ала боабергбола ший тайпара «пожарни команда» хургйола хадданза латта жандармски корпус хьаяра.

«Джонсона доктринах», «Круа» яхача французски газето США-неи Латински Америка мехкаштеи юкъерча гӀулакхий кердача этапах «полицейски лоравара зама» оал. ХӀаьта «Насьон» яхача газето Вашингтона политика ши эзар шу хьалха хиннача римски легионерий гӀулакхашца нийсъеш, язду: «Иштача хьалашка «Джонсона доктрино дӀабехаций теш хӀанз ВӀашагӀкхийттача Штаташка барел дукхагӀа бола десантникаш, яха дош отт...» яхаш. Вай замах кортамукъеи шоай лоӀамеи хилара тӀехьа къовсам лоаттабе халкъий бохалургбоацача лоӀама а агрессорех къаман суверенитет лораяра а тӀакхувдилга кхетам боаца гӀулакх да.

БӀарга ца гуш диса йиш яц американски империализмана ший «аьшкеи цӀийнеи» политикана карагӀдувлараш цо лерхӀачоа нийса юхадухьал дувлар а. Дика дух тӀа воаккхаш да, США-с леладу гӀулакхаш зулманеи аморальнии хилар дувцаш, Доминикански Республика хьалха хиннача президента Хуан Боша аьнна е дешаш а: «Коммунистически революцеш 1975 шера Латински Америке хилар кхераш вар со, хӀаьта хӀанз со кхер ВӀашагӀкхийттача Штатий хӀанзарча политико уж революцеш дуккха хьалхагӀа хулийтаргхиларах». Вай къувсаргдац из дош господинаца Бошаца. Хано хьахьокхаргда из мел бакълувш хиннав. Цхьабакъда, шеко йоацаш бакъда наӀ — Доминикански Республикана духьаларча сий дайнача агрессе деррига прогрессивни адамаш эгӀаздут.

К. ХАЧАТУРОВ,
АПН комментатор.

АРГIАНАРА «АГИТАТОРА БЛОКНОТ»

Киоскашка доккхаш а кулгаш яздаьрашта дIаухийташ а да КПСС Нохч-ГIалгIай обкома пропагандаи агитацеи отдела «Агитатора блокнота» аргIанара (№ 10) йола майски номер. «Дукха материалаш кепа теха «КПСС ЦК мартовски Пленума решенеш – вахаре!» яхача рубрика кIала. Пленума решенеша къахьегама а политически а хьинар айдаь къахьегаш я коллектив, яхаш дувц Урус - Мартана района, «Красноармейский» совхоза коммунистически къахьегама бригада механизатора Нантаев Шарпудина. Кепа теха я Нохч-ГIалгIай АССР юртбоахама министра заместитела З. Дудника «Йоакхо е дIайийнача хIамай» яхача статья а.

Беседашта лаьрхIа парте обкома мехкдаьттаи химически промышленноста отдела заведующе П. Тонконогова «Республика мехкдаьтта-химе темпаш лакхъю» яха материал кепа техай блокнота кIа.

«Агитаце опытацара» яхача рубрика кIал кепа техай КПСС Октябрьски райкома секретара Г. Дегтярева «Агитатораштa дика новкъостал де» яха статья.

Агитатора новкъостала номера тIа я лозунгашта, тIахьехамашта йола тексташ, гойтара агитаци кийчъяра художника практически хьехамаш.

Номера тIа агитатора корайоаргья Нохч-ГIалгIайчен индустри дегIа мишта йоагIа, доагорах пайда эцара эффективность мишта лакхъергья къахьегама овсарле айе а продукцега дIадолар 1 процента лохде а, иштта кхыйола а цифраши бакъдараши.

Экзаменаш гарга гIертай

Укх дешара шера 25-ча мае тIеххьара гургал тохаргба Ачхой-Мартана болх беча кагирхой сайрийнарча школе. БархIлагIча классерча дешархошкара дIа мел ийккхар ахкан каникулех дIахецаргва. 1-ча июне экзаменационни комиссена хьалхашка оттаргва бархлагIча классера 24 дешархо. Школаи дешархошеи шера бaь болх хьахьокхаргба экзаменаша. ХIаьта экзаменашта кийчбаларга хьежжа хургла доаха толамаш а. Цудухьа дика кийчо ю школа администраце а хьехархоша а.

ЙиълагIа четверть йолаелча дена эрсий меттахи математикахи йола хьалха йийша материалаш даим шаьръю. ХIара кхаьрача дени шоатта дени сараьхьа е вIашагIтехе е цхьаццанеца консультацеш ю. Цига, программа халагIча разделашта дукхагIа теркам тIабохийт хьехархоша Р. А. Кальментьевеи А. А. Дмитриевеи, ца кхетадеш дола дешаш дешархошта доаш.

Шийй урокашка тайп-тайпарча методически приемехи гойтара пособехи пайда а эцаш хьалха Iомаяь материал дешархошка юха шаьръяйт математика хьехача эрхьехархочо А. А. Дмитриевас. Эрсий метталара йоазув шаьрдайтара дукха къахьег хьехархочо Р. А. Кальментьевас. Дешархошка дукхха цхьан болаши хIаранега къаьст-къаьстаи диктанташ яздайташ, даьча гIалаташ тIа словарни болх байташ дешархоща хIара дийнахьа дополнительни занятеш ю цо. Болх а беш дика деша тарлу бархIлагIча классе вагIача «Лермонтовский» совхоза слесара Бицоев Кюре, болхлочун Денисултанов Шуде, иштта кхыбарий а.

Май бовш хьехархой совет хургья, цига чIоагIъергья экзаменационни комисси, экзаменаш дIаэцаргйолча деной расписани.

Правительства соцам тIа белгалдаьча тайпара сайрийна деша багIача кагирхошта экзаменаш дIаяла торо яла еза, уж балха болча организацей, предприятей администраце.

А. ВОЛОВЩИКОВ.

ФУТБОЛ

«ТЕРЕК» КОТЪЯЬЛАР

Футболага сатессача наьха селхан доккха цIей дар. Орджоникидзе цIерахча стадионе аргIанарча матче вIашагIкхийтар Тбилиски «Локомотиви» Грозненски «Тереки». Ловзар дIадоладенна кхоалагIа минот чакхйоллаш ше лораеча наIарий сеткачура бургац араяккха йийзар гуржий вратара. Ишта хилар из. СаьнгаРа Юрий Дьяченкос хьатеха бургац корта теха чутехар спорта мастера Косов Валентина. Цул тIехьагIа нийсса 13 минот яьлча счет нийсъю «Локомотива» нападающе Юрий Мумладзе.

Хьалхара тайм территориальни совле хьаьшашкахьа йолаш а грозненцашта атакаш йоагIача бесса вIаштIехьъяха да тарлуш а чакхъяьлар. Счет хувца йиш йолча дукхача моттигех пайда эцанзар вай футболисташа.

Грозненцаша тIагIертта атакаш еш дIайолаелар шоллагIа тайм. Цхьабакъда фийла ба вай хьаьший а. Кхераме а сиха а контратакаш ю цар нападающеш.

Ловзар чакхдала масехк минот йисача хана Дудаев — Данилов — Дьяченко дIайолаяь комбинаци толаме чакхъяьлар. Из шинна а командай тIеххьара толам бар. Счет 2:1 а йолаш «Терек» чакхъяьлар. Вай команде дика лайзар еча наIарий сеткачура бургаш Ю. Шкодия, В. Косов, Ш. Дудаев.

1941—1945-ча шерашка хиннача Сийлахь-боккхача Дай-мехка тIем тIа советски наха котало яьккха 20 шу дизар дез а деш немецко-фашистски захватчикашца латача хана Даьхенна хьалхашка цун хинна йоакхий заслугаш, турпала гIулакхаш, къонахчалл денал бахьан долаш Союз Советски Социалистически Республикай къахьегамхой столицана города Москвана СССР Лакхехьарча Совета Президиумо «Город-Турпал» яха сийлен цIи еннай.

Сурта тIа: Таханара Москва. СССР-а халкъа боахама карагIдийнарий майданерча Выставке.

Н. Грановскис сурт.
ТАСС фотохроника.

БАРЗКЪАШ ХОЗАГIА

Дика тийгаи дукхеи хилийта еза тегаш йола хIамаш яхача девизах къахьегаш я № 1 йолча ателье коллектив. Укх шера цхьа моттиг нийсъеннаяц заказах тийга барзкъа во хинна.

ХIара саг кердадар Iома а деш шийй болх дика беш хиларо вIаштIехьдоалийт смена задани сиха кхоачашъе. Биъ бетта план 104 процент кхоачашъяьй цу коллективо, хIаьта май бетта хьалхарча 15 ден задани а тIеххкхоачашъяьй.

Коллективо дош деннад шоллагIча квартала план ханал хьалха кхоачаш а еш, планал совгIа бархI бIаь сома маьха хIамаш тега. Укх деношка къаьстта дика къахьегаш ба нн. Яндиева, Хабриева, Хузаева, Тимошева, Михтарян, кхы дукха бараш.

Ж. ЕВЛОЕВ.

МЕДИЦИНСКИ ЗНАНЕШ — БОЛХЛОШТА

Промышленностеи юрта боахамеи къахьегача наьха унахцIено чIоагIъяра деча дерригача гIулакхашта юкъе дикка лоархIаме да болхлошта гигиенически знанеш Iомаяр. ТIера цIока дуадолийташ-эттIош йолча, дохьажаш доахкача, радиоактивни йолча хIамашца болх беш хилча геттара боккхача лоархIамера да профилактикаи цIена лелареи хьакъехьа де деза гIулакхаш довзаш хилар. Профессиональни а дукха кхыйола а лазараш ца хилийтар, болх беш бараштa гигиенически бокъонаши профилактика гIулакхаши довзаш хиларах, цар къахьегама, салаIара, кхача баара режим лелаяра лоархIам кхетабеш хиларах тийша да.

Укх тIеххьарча шерашка промышленноста болхлошта юкъе санитарни пропаганда лелаяра гIулакх дикагIа тоа далар белгалдоалаш да. Санитарни пропаганда чакхйоах культура цIеношка, клубашка, радиогеи кепайоазонгеи гIолла, медицински фильмаш дIахьокхара наькъаца.

Вай республике а дикка тоалуш доагIа из гIулакх. Масала, 9 городской больница медицински болхлоша «Красни молот» яхача завода болхлошта юкъе хьинаре чакхдоах унахцIенон деноши, сайренаши, тематически сайренаши. Цу заводе вIаштIехьаьккхай массазара лекторий, медицински бохлой каст-каста ух цига. Заводской района промпредприятешка лектора денош чакхдоах 4-ча Медсанчаста медболхлоша. ХIаьта а цу тайпара, система йоацаш болхлой кийчбаро хайра хIама дац лазараш, травматизмаш кIезигагIа хилийтара.

1960 шера денз вай мехка ехка йолаенна лаьрхIа йола къахьегама гигиена, профессиональни лазараши травматизмаши ца хилийтара дешай хьакъехьа болхлой кийчбара курсаш. Отраслей управленей, комбинатий, объединеней начальникаш, предприятейи организацейи кулгалхой декхарийла ба 1965—1966 шераш чакхдахалехьа беррига болх беш барашка къахьгама гигиена, профессиональни лазарийи травматизмаи профилактика керттера гIулакхаш цу курсашка Iомаделга вIаштIехьдаккха.

Республикански а городской а санитарно-эпидемиологически станцей, санитарни просвещене Республикански цIен болхоша хьинаре карайпад из хала дале а боккхача лоархIаме дола гIулакх вIаштIехьадоаккхилга. ГIулакхаца бола бувзам оттабаьб промышленни предприятей кулгалхоща, укх шера Iомабе безача болхлой контингет къоастаяьй, 5-чеи 6-чеи мае санитарни просвещене ЩагIа хилар болхлоща занятеш ергйолча медсандоакъой лораштa йола семинар. Семинаре хиннараша чIоагIа уйла тIаяхийта ладийгIар «Мехкдаьтта чакхдоахача, предприятешкарча къахьегама гигиенаи токсикологеи цхьадола дешаш» аьнна йолча городской СЭС-а промышленни отдела заведующе В. С. Левина лекцега, «Промышленни предприятешка лоаттабеча туберкулезацарча къовсама дешаш» аьнна йолча № 10 городской больница керттерча лора С. А. Залиянца лекцега, кхыяршка. Цига дийцар организационни дешаш а болхлоща еча занятешта йола программаш а.

Занятей программашта юкъехухьаргда, керттерча даькъе, предприятей шо-шоай тайпашка хьежжа дола дешаш а, хIаьта иштта вай республике унахцIено лораяра лоархIаме дола туберкулез, дIа-са дувла ченна хула лазараш, дIайха лазар ца хилийтара, вахара-лелара цIенон, пайданагIа болча тайпара кхача баара дешаш а.

Промпредприятей болхлой гигиена хьакъеха кийчбелга вIаштIехьдаккхара а тоадара а керттерча лоархIаме хила беза санэпидстанцей промышленно-санитарни лораш. Цар кулгал деш хилча мара нийса къоастадулургдац из яле а кхыяр яле а йолча хIара предприятe болхлошта довзаш хиланза даргдоаца гигиена дешаш малагIаш да.

Партийни а советски а органаша, общественни организацеша гIулакхацара новкъостал деш хиларо медицински болхлошка таро хулийтаргья промпредприятей болхлоошта юкъера лазараши производственни травматизмаши кIезигагIа хилийтара тIадерзадаь дола из лоархIамера декхар кхоачашде.

А. КРЕСТЬЯНИНОВА,
Республикански ДСП керттера лор.

ДЕШАРХОЙ БРИГАДЕ

Укх шера Червленски юкъерча школа производственни бригаде дукха къона ахархой ба. Царна юкъе дукхагIа бараш ворхIлагIча классашкара дешархой ба.

Апрела хьалхарча деношка хиннача шоай организационни собране колхозни производства къонача къахьегамхоша шоай бригадиралла хержар бархIлагIча классера дешоаш дIахо бергболча балха план оттайир. звенош вIашагIъеххар хIара звенона участкаш дIайийкъар.

9 гектар йола беши баьца дараш кхедергдола шиъ гектар гаргга участоки хьожаяьй ворхIлагIча классерча дешархочоа Багдашкина Нинайна. Лакхара хьувкъамаш дахара юххьанца денз къовсам лоаттабу звено членаша. Масала, 9 гектар йолча бешара хIара гектара тIара 45—50 центнер Iажаши кхораши чуэца декхар тIайийцад цар, хIаьта нарсаши помидораши хIара гектара тIара — 100 центнер.

ТIайица декхараш сийленца кхоачашдара низ а хьинар а ца шархо Пимичева Надежда. Цига, кходеш къахьегаш ба ворхIлагIча классашкара дешархой. ХIанале а хургдолча хьувкъамий лард еллай цар. БIаьстан юххье денз, колхоза агронома нов. Гирлева кулгал а деш сомий гаьнашга гонахьара лаьтта аьхкар, хий диллар, гаьнаш еIар, доагIаш дола гIулакх дир. Молхаш тоха кийчбеннаб хIанз. Дукха латаш латт дешархой сомий беш — из дика хьувкъам хургхилара белгало я.

Помидораши нарсаши дIайийнача участкашка ширдаьнна кхоияхх центнер гаргга минеральни удобренеши ехнай. ДоагIаш дола гIулакх а даь дика тоадаьд лаьтта.

Блинов Олегеи Пронькина Таняси кулгалдеча звеношта хьожаяьй ялатийна хьажкIаш кхергйола 30 гектар гаргга участок.

Къона хьажкIаш лелаераш шоай участкаш тIа де мел дезар даь баьннаб.

А. СЕМЕНОВ,
производственни дешара вола завуч.

СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ЮГОСЛАВЕ

Итт шера хьал а даь модернизацияьй Югославе 8500 километр долча автомобильни наькъашта. ХIанзарча кердача магистралешца бувзам лоаттабеш я мехка еррига республикаш. Дукха ха йоаццаш хьалбаь баьннаб Вирпазарагара Титограде бода шоссе.

Сурта тIа: кердача автонаькъа участок.

ТАНЮГ-ТАСС сурт.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

ДОМИНИКАНСКИ РЕСПУБЛИКЕРА ХЬАЛ

НЬЮ-ЙОРК, 18 май. (ТАСС). Домникански патриоташта кара йолча, Санто-Домингона къилбаседенгахьарча йисошта селхан сатоссаш атакаш юха а дIайолайир инарала Имберта тIемагражданскиа хунта салташа. Наступлени йолаяьй селхан городера массехк квартал дIалаьца хиина хунта бIунаш цу бийсанна тIехьашка кхайсача позицешкара.

Информационни агенствашa деча хоамех, хунто тIема юкъеяьккхай 30 танк, йоккха топ, минометаш, еза-йоккха пулеметаш. Массехк танк патриоташа йохаьй.

Конституционни правительства викало хьакхайкадаьчох, хунта бIунаша еттача йоккхийча топашта корректировка ераш американски вертолеташ я, патриоташ гулбенна районаш малагIаш я, радио чу гIолла царга хоам а беш.

Селхан хиннача тIем тIа 70 гаргга хунта салте вийнав. Хунта бIунаша тIахьежжаеш пулеметаши топаши йийтта Санто-Домингора дукхха маьрша нах боабаьб.

Американски форда гIашлоша конституционни правительства бIунашта мукъа лац города йоаххала шоаш яьккхача коридорах тIехдовла. Цу коридоро вIашагIкъоастаю Санто-Доминго къилбаседенгахьара районаши патриотий керттера чIоагIалои. Цу цхьан ханна цхьаккхе а духьале йоацаш цар чакхдувлийт хунта бIунаш США бIунаша дIалаьцача территоре гIолла. Из коридор лораеча тахан американски салташта нийсса дакъа лоацаш я. ЮПИ агентства беча хоамах, дукха ха йоаццаш Доминикански Республике кхаьчача «межамерикански низий» хьалхарра подразделенеш.

Санто-Доминго вена къаман кхерамален гIулакхашта вола США президента къаьстта помощник Макджордж Бандий США паччахьалкхен секретара заместитель Томас Манни къайлагIа переговораш еш ба американски посолацеи американски паччахьалкхений Организаце викалашцеи.

Информационни агентстваша беча хоамах, переговораш яра маIан — хунтаи конституционни правительстваи викалех коалиционни правительство вIашагIйоллилга. Ший къам дехкача халкъа гоама йолчеи хунтаца барт-цхьоагIон гIулакхаш леладара идея доминикански патриоташа хьалхагIа дукхаза а юхатийтта я.

РАСИЗМ ГIОРЪЯЛАР

НЬЮ-ЙОРК, 18 май. (ТАСС). Селхан городе баха дукхагIа бола нах тешаш а болаш шоайла дов даьккхар американски форда гIашлоша Да-Нанг яхача базе (Къулбехьен Вьетнам). Американски агентстваша белгалдоахачох, из дов кIай бараштеи неграштеи юкъе даьннад рассаш къайса. Цу юкъе дакъа лоацаш хиннав 50 совгIа саг. Городе бахача наьха торо хилар, «къулбехьен-вьетнамски халкъ кIалхардоаккхаш» да шоаш яхаш болча оккупанташа, шоай вежарашха барашта цар цIока хьатара хилар мара кхы бахьан доацаш, низаш мишта ду ха.

СИЙ ДОВРАХ ДЕННА СОВГIАТ

«НЬЮ-ЙОРК геральд трибюн» яхача газета тIа дукха ха йоацаш арабаьлар Фрэнсис Гарри Пауэрса — американски шпиона, 1960 шера мае Советски Союза территоре тIа чуяйтача разведывательни самолета летчика совгIата медаль ялара хьакъехьара хоам. Цу хана дунен общественносто цхьатарра харцахьа лаьрхIар США-с тийшача балха леладу гIулакхаш, хIаьта Пауэрса советски судо набахта валла суд йир. ТIехьагIо советски Iаьдалаша ханал хьалхагIа мукъавалийтар Пауэрс, тIаккха пунга торо хилар шийй мехка цIаваха.

ХIанз Локхид Эйркрафт Корпорейшн яхача фирме летчик-испытатель лоархIаш ва экс-шпион. Цхьабакъда, Пауэрс официально кхы къайлагIарча гIулакхашца вувзавенна вац яхаш вале а, медаль цунна дIаеннай Лэнглерча, Вашингтона пригородерча Центральни разведывательни управлене штаб-квартире. Церемоне тIа бар американски разведка лакхера кулгалхой...

«Медаль», из дIаялара церемони а санна, къайлагIара я, — язду «Нью-Йорк геральд трибюн» яхача газето. — Цунах цхьаккха а хIама хьоахаде йиш яц Пауэрса. Цо из лелае йиш яц. Из, духьал дIаяьлча, гуш йоаца медаль я... Разведывательни гIулакх доагIаш болчар оал, «Из — пиджака лацкана кIал лелаеча сортех йола медаль я».

Тамашийна медаль я! Цхьабакъда, кхы а тамашийнагIа да, дерригача дуненна а дIахозаш Пауэрсаца халахетар хинначул тIехьагIа пхи шу даьннача гIолла из шоай сий доадеш йола событи белгалъяккха американски Iаьдалаша ларxIар.

1960 шера августе Москве Пауэрса гуччахьара судебни процесс йолча хана американски разведчико йоахар, ше дукха хIамаш кхета а даьд, ше даьчоа чIоагIа дехке а ваьннав. Нагахьа санна цу хана хиннар хIанз а цун сакхетам чура даланза дале, ЦРУ хьалхагIа шийй хиннача шефашка дIаахийта йиш яр цун «У-2» яь авантюра цIаькха а юха кердаяккха дагадехачоа хургдар фуд.

Г. ТАРАСОВА.
(АПН).

КЛАН ЧIОАГIАГIА ХЬУВ

БIаь шу хьалха, Къилбаседа Къулбехьенцара тIом йистебаьнна дукха ха ялалехьа, Теннеси яхача штата американски йоккха йоацача городерча Пьюласкерча къонача ялх расиста вIашагIъеллар клуб. Цу клуба эггара хьалхара цIи яр «куклос» яхаш (греки меттала — «го»). Дуккхаза хувцаеннай из цIи, эггара тIехьа а «ку-клукс-клан» хилар пох.

ХХ-ча бIаьшерен ткъоалагIча шерашка эггара чIоагIа шеръенна, тоаенна дIаэттар из организаци, цу хана 4 миллион гаргга саг вар цунна юкъе. Еррига Къулбехье «гуш йоацача империе» бе йоаллар. «Имперски мага» Симмонса, цу маньяка, бIеха дог долча саго йоахар «цIена американцаш» вежарий саипа хила беза, англо-саксонех хьабаланза болча США гражданашта духьал къовсам лоаттабара тIахьехар цо. Неграш хьалъэхкар, боIар, диъ дакъа доаккхаш боабора. Куклусклановцаша шод еттар негрий школашка хьехаш хиннача кIайча хьехархошта хIаьта школаш йоагайора.

Укх тIеххьарча хана граждански бокъонаш бахьан негрий болам шербаларца дувзаденна шийй болх чIоагIагIа бу ку-клукс-клана. Неграшта граждански бокъонаш ялара тIехьа мел латтача дерригача прогрессивни низашка тIом кхайкабаьб «гуш йоацача империе». ДукхагIа хул цIи етташ, нах боабеш, лелхамаш деш моттигаш.

Дукха ха йоаццаш Детройте дIаеллар пхе бера нана йола, кIайча нахах йола Виола Луизо. Неграшта граждански бокъонаш ялара тIехьа Селме яьча походера из цIайоагIаш цунна тIехьакхийр виъ клановец чувола машин. Меттахьа герз теха йийна Iойиллар цар из маьрша кхалсаг.

Из еро чIоагIа эгIазийгар мехка еррига прогрессивни общественность, цо правительствагара дIадийхар «гуш йоацача империе» террорах гражданаш лорабергбола гIулакх дергa, президента Джонсона антиамерикански гIулакхаш тоххача викалий палата комиссена тIадиллар клана зуламашка хьажар.

Сихвеннача комиссе председатела Уиллиса хьаьрбаьннача «Ордена рыцарий» зуламаш «дегI тохадолийташ уизара да», аьлар. «Кланизм американизмаца тарлургъяц», — аьлар цо. Цхьабакъда, цул тIехьагIа коммунисташта тIаваьржар из, «негритянски беспорядкаш» вIашагIйоххара бехке бора цо уж.

Президента Джонсона США юстице министерствана тIадиллар «гуш йоацача империна» духьалара цхьа моллагIа законопроект оттае йиш хургйолаш юридически кIийле кийчъелга. Бакъда хIанзалца США долаш дац цу террористически организаце балха тIахьожам лоаттабе йиш хулийташ дола закон. Цхьа кIеззигача штаташка мара доккхий зуламаш дарах набахта воллац клановец е гIод тохац. Ку-клукс-клана «сийлахь - воккхача гIарбаша» «Крейген» имперски мага Шелтонен КIайча цIагIа телеграмма яхьийтай президент организацена а хIаьта цунца «американски граждакий конституционни бокъонашта» а тIакхувдаш хиларах шийца дувцилга дIадехаш.

Ку-клукс-клан чIоагIагIа хьувш хилар бакъданза далац американски кепа йоазув. Правительства клана духьал дергда яхача, уж а деш доацача, гIулакхаша хIама дой тамаш я. ХIаьта «пхони шодеи рыцараша» цу хана чухь США-н Къулбехьенна кхерам тIалоаттабаь Iац. Цар влияни тIа-тIа дукхагIа мехка Малхбузехьа а Къилбаседехьа а яржаш латт.

Д. ВАДИМОВ,
(АПН).

Редактор **М. К. ЛЬЯНОВ.**

ЛадувгIа

РАДИО: 6.30 — Юрта боахама къахьегамхошта передача (гIалгIай меттала). 6.45 — Ашараш. 7.10 — «Грозненский рабочийи» «Комсомольское племяи» газетий обзор. 8.15 — «Сердало» газета оагIонаш тIара. 8.25 — Эрсий романсаш. 8.45 — «Iарбий мехкадаьтта — Iарабашта» яха беседа (гIалгIай меттала). 16.05 — Спортах лаьца къамаьл (эрсий меттала). 16.15 — «Къона тIехье» яха передача (эрсий меттала). 16.30 — Хоамаш (гIалгIа меттала). 16.45 — «Ши лаьча» яха Сулаев Мамеда очерк (нохчий меттала).

УКВ: 9.00 — «Коммунисташ дIахьалха!» яха концерт. 9.24 — «Турпалаш бувц» яха передача. 9.53 — «Сийлахь-йоккхача партена дегIара баркал» яха пионерски концерт. 10.13 — Наьха цIий хий дац Стельмаха романа иIара оттаь композици. 11.19 — «Композитор Давид Гершфельд» яха музыкальни передача. 19.00 — «Оптимистически трагеди» яха радиокомпозици. 21.22 — «Пхи дийн пхи бийсей» яхача кинофильмана Шостаковича яьккха музыка тIара фрагменташ. 21.55 — «Илли оал Марио дель Монако» яха передача. 22.23 — Казахски радио эстрадни оркестра концерт.

Хьажа

ТЕЛЕВИДЕНИ: 18.25 — Баьццара сердал йолча хана дехьа вала — кхерам бац. Пионерски сбор. 18.55 — Телевизионни кердараш (гIалгIай меттала). 19.05 — Говзалех лаьца дола къамаьл (гIалгIай меттала). 19.15 — Киножурнал. 19.25 — «Телезу» яха сатирически журнал (нохчий меттала). 19.55 — Бийса сатийна хийла шун, бераш! 20.05 — Телевизионни кердараш. 20.20 — «Тихий Дон» яха художественни фильм (кхоалгIа сери).

ХОАМ

ЛЕНИНСКИ РАЙОНЕРЧА № 1 ЙОЛЧА ГРОЗНЕНСКИ БЕРИЙИ САЙРИЙНАРЧЕИ ШКОЛА 1965—1966 ДЕШАРА ШЕРА ДЕШАРХОЙ ДIАЭЦ

Берий музыкальни школа юххьанцарчеи кийчбечеи классашка укх отделенешка: фортепьяно, къамий инструментий, оркестрови.

Сайрийнарча музыкальни школе укх отделенешка: вокальни, оркестрови, фортепьянни (нохчашхеи гIалгIашхеи бараш мара эцац).

Документаш дIачуэц 1965 шера 30 мае кхаччалца.

Дlачуэца испытанеш хетта йолаю 1965 шера 10-ча июне денз.

Школа адрес: гор. Грозный, Анисимовски улица, 9/43.

тел. 3-32-52.

ДИРЕКЦИ.

Город Грозный, Жигулевски улицагIа, 7, квартира 24 вахача гражданина **Ястребов** Александр Васильевича суде деннад гор. Грозне, Гудермесски улицагIа, 25, яха шийй сесаг **Ястребова** Софья Иосифовна ше ийтарах дола дош.

Дош дувцаргда гор. Грозне, Октябрьски района халкъа суде.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный ЦIеча фронтовикий улица, 15. Телефонаш: редактора — 2-41-23; редактора зам. — 2-07-01; бехктокхама секретара — 2-45-48; партийни вахареи, промышленнии, юртбоахамеи, письмойн отделий — 2-25-72; корректорске — 2-09-20.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Красных фронтовиков, 15. Телефоны: редактора — 2-41-23; зам. редактора — 2-07-01; ответственного секретаря — 2-45-48; отделов партийной жизни, промышленного, сельскохозяйственного и писем — 2-25-72; корректорской — 2-09-20.

«Грозненский рабочий» издательства типографи. Революце проспект 7/84.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции 7/84.

СФ02529 Заказ № 2897.